

ዳንኤልና መልእክቱ

አምላኬ ... የአንበሶችን አፍ ዘጋ፥
ዳንኤል 6:22

በጥያቄና መልስ መልክ የተዘጋጀ የትንቢተ ዳንኤል ጥናት

መግቢያ

ዳንኤል አይሁዳዊ ነበረ። ነቢዩ ሕዝቄልና ዳንኤል በምርኮ ወደ ባቢሎን ተወስደው ነበር።

ዳንኤል በትውልዱ የመኳንንት ቤተሰብ ነበር። ዳን. 1:3። መልክ መልካም ወጣት ከመሆኑም በላይ በእግዚአብሔር ጥበብ የተሞላ ሰው ነበር። የመንግሥት ባለሟል ለመሆን ከብዙ ሰዎች ጋር በእጩነት ከቀረበ በኋላ ምርጫውን አሸንፏል። በባቢሎናውያንም ሥርዓት ስለጥፏል። ዳንኤል ራሱን ከባቢሎናውያን ጋጢአት የጠበቀ ጻድቅ ሰው ነበር። ዳንኤል ከባቢሎን ንጉሥ ከናቡከደነጾር እስከ ፋርስ ንጉሥ ቂርስ ዘመን ድረስ ኖሯል። ኤርምያስና ሕዝቅኤልም የኖሩት በዚሁ ተመሳሳይ ዘመን ነበር። ከዚህም በቀር ዘሩባቤልና ዕዝራ ኢየሩሳሌምን ከዘሩባቤልና ከዕዝራ ጋር ኢየሩሳሌምን ያደሰው ሊቀ ካህናቱ ኢያሱም የኖረው በዚሁ በዳንኤል የሕይወት ዘመን ነበር ዳን.9:21 ዘካ.1:1። የዳንኤል ትንቢቶችም ለአዲስ ኪዳን መጻሕፍት ጥናት መግቢያ ናቸው። ትንቢተ ዳንኤል እንደ አዲስ ኪዳን መጻሕፍት ስለ ሃሰተኛው ክርስቶስ፤ ስለ ታላቁ መዝራ፤ ስለ ጌታ መመለስ፤ ስለሚፎኮትና ስለሚጠቀት ሰዎች፤ እንዲሁም ስለ ትንሣኤና ስለ ፍርድ ተንብዮአል።

ዋና ዋናዎቹ የዳንኤል ትንቢቶች ስለ አሕዛብ ዘመን የሚናገሩ ናቸው፤ አሁን ያለንበትን ዘመን ጭምር ያጠቃልላሉ፤ ሉቃስ 21:24። በትንቢቱም ከባቢሎን ንጉሥ ከናቡከደነጾር ዘመን ጀምሮ በመጨረሻው ዘመን እስከሚፈጸመው የአሕዛብ መንግሥታትና የሺሁ ዓመት መንግሥት ተንብዮአል።

የዳንኤልን መጽሐፍ በአራት ክፍሎች ልንከፍለው እንችላለን

1. ከኢየሩሳሌም መሸነፍ እስከ ናቡከደነጾር ሁለተኛ ዓመት ያለውን የዳንኤልን የሕይወት ታሪክ ይመለከታል፤ ምዕ.1:1-21።
2. የናቡከደነጾር ራዕዮችና ውጤታቸው ምዕ.2:1-ምዕ.4:37።
3. በብልጣሶና በዳርዮስ ዘመን ስለነበረው የዳንኤል የሕይወት ታሪክ፤ 5:1-6:28።
4. የዳንኤል ራዕዮች 7:1-12:13።

በዳንኤል መጽሐፍ የተጻፉት ድርጊቶች 73 ዓመታት የፈጁ ናቸው። ሆኖም የትንቢቱ
ዘመን ክርስቶስ በምድር መንገሥ እስከሚጀምርበት የአሕዛብ መንግሥታት መጨረሻ
ዘመን ድረስ ይደርሳል።

የዳንኤል ትንቢት ዋነኛ ቋሚ ዓላማ እግዚአብሔር በዘመናት ሁሉ በሰው ሥልጣን ላይ
ገዥ እንደሆነ ማስረዳት ነው። መክፈቻ ጥቅሶቹን 2:47፤ 4:37ና 6:26ን ተመልከቱ።

ጥናት አንድ

ጥያቄዎቹን ከመመለሳችሁ በፊት ምዕራፍ አንድን ቢያንስ ሁለት ጊዜ ደጋግጥኛሁ አንብቡት።

1. ጥያቄ፡- ዳንኤል ምዕ.1:1 የሚናገረው ስለ የትኛው ዘመን ነው?

መልስ፡- የይሁዳ ንጉሥ ኢዮአቂም የነገሠበትን ሶስተኛ ዓመት 606 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊትን ነው። ኢዮአቂምም በሥልጣን ላይ የቆየው ከ608-597 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ነበረ።

2. ጥያቄ፡- ናቡከደነጾር ለምን ኢየሩሳሌምን ወረረ? ለምንስ እግዚአብሔር ኢዮአቂምን አሳልፎ ሰጠው? 2ኛ ነገ.24:1-4ን አንብቡ።

መልስ፡- ምናል ሕዝቡ እግዚአብሔርን እንዲተው ማድረጉንና በኢየሩሳሌም ያፈሰሰውን ንጹሕ ደም ሊበቀል ብሎ ነው። 2ኛ ዜና 36:4-7ን አንብቡ።

3. ጥያቄ፡- የ70 ዓመት የአይሁድ ምርኮ ዘመን ታሪክ የሚጀምረው፣ ከመቼ አንሥቶ ነው?

መልስ፡- የ70 ዓመቱ የአይሁድ ምርኮ ዘመን ከአሕዛብ መንግሥታት ዘመን ጋር በአንድነት ይጀምራል፤ ሉቃስ 21-24። በዚህ በአሕዛብ መንግሥት ዘመን ውስጥ አይሁድ በአሕዛብ ይገዛሉ። ይሄም ዘመን ክርስቶስ ተመልሶ የአይሁድ ንጉሥ በመሆን ለሺህ ዓመታት በዚህ ዓለም እስከሚገኝሥበት ዘመን ይቆያል።

4. ጥያቄ፡- ናቡከደነጾር ኢዮአቂምን ምን አደረገው?

መልስ፡- ኢዮአቂም በነገሠ በ4ኛው ዓመት ናቡከደነጾር ግብፅን አሸነፈ፤ ኤር. 25:1፤ 46:2። ከአንድ ዓመት በኋላ እነኢዮአቂም ለባቢሎን ንጉሥ እጃቸውን ሰጡ፤ ኤር. 36:9-29። ከ3 ዓመታት በኋላ በ601 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ኢዮአቂም በባቢሎን ላይ አመፁ፤ 2ኛ ነገ. 24:1። ኢየሩሳሌም ሳትሸነፍ ቀደም ብሎ ኢዮአቂም የ36 ዓመት ጎልማሳ ሆኖ ሞተ፤ ይኸውም ጎዳር 27 598 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ነበር። የሞተውም የናቡከደነጾር ሠራዊት ከያዙት በኋላ ነበር፤ 2ኛ ዜና 36:6። በ2ኛ ነገ. 24:6 አቀባበሩ ባይጠቀስም ኤርምያስ ስለእርሱ ተናግሯል፤ ኤር.22:18።

5. ጥያቄ፡- ምዕ.1:3 ላይ እንደምናነበው ዳንኤልና ጓደኞቹ ከምን ዓይነት ቤተሰቦች የተወለዱ ናቸው?

መልስ፡- እነዚህ ወደ ባቢሎን የተወሰዱት ወጣቶች የመሳፍንት ወይም የነገሥታትና የልዑላን ዘሮች ነበሩ።

6. ጥያቄ፡- የዳንኤል ዕድሜ ምን ያህል እንደሆነ ከምዕ.1:4 መገመት ትችላላችሁ?

መልስ፡- ብላቴና የሚለው ቃል ዳንኤልና ጓደኞቹ ከ16 እስከ 20 ባለው የዕድሜ ክልል ውስጥ እንዳሉ ይጠቁመናል።

7. ጥያቄ፡- ዳንኤል መቼ ተወለደ?

መልስ፡- ዳንኤል ወደ ባቢሎን የተማረከው በ606 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ነበረ፤ በዚያን ጊዜ የ19 ዓመት ጎልማሳ ሲሆን የተወለደው በ625 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ነበር።

8. ጥያቄ፡- ዳንኤል የተወለደው በየትኛው የአይሁድ ንጉሥ ዘመን መንግሥት ነበረ? ንጉሡ በነገሠ በስንተኛው ዓመት?

መልስ፡- ዳንኤል 31 ዓመት በኢየሩሳሌም በነገሠው በኢዮስያስ ዘመን መንግሥት ተወለደ፤ 2ኛ ዜና 34፡1። ዳንኤል ወደ ባቢሎን ሲወሰድ የ20 ዓመት ጎልማሳ ነበር ብለን ብንገምት የተወለደው ኢዮስያስ በነገሠ በ14ኛና በ18ኛ ዓመት መካከል ሳይሆን አይቀርም።

ኢዮስያስ በነገሠ በ18ኛው ዓመት የብሉይ ኪዳን መጻሕፍት በቤተ መቅደሱ ውስጥ ተገኝተው ለሕዝቡ በመነበቡ በሕዝቡ መካከል ታላቅ መንፈሳዊ መነቃቃት ሆኗል፤ 2ኛ ዜና 34፡8-33 አንብቡ። በዚያን ጊዜ ጉብል ስለሆነ ይህ ታላቅ መንፈሳዊ መነቃቃት በልቡ ከፍተኛ ስሜት ሳያሳድርበት አልቀረም።

9. ጥያቄ፡- ዳንኤል ሲወለድ በኢየሩሳሌም ያገለግል የነበረው ነቢይ ማን ነበር? ኤር.1፡2።

መልስ፡- ዳንኤል ኤርምያስ በኢየሩሳሌም ያገለግል በነበረበት ዘመን ተወለደ። በዚያን ዘመን በመወለዱ በኤርምያስ የትንቢት ቃልና ስብከት ተኮትኩቱ ሳያድግ አይቀርም።

10. ጥያቄ፡- በዳንኤል የሕይወት ዘመን መጀመሪያ አካባቢ በኢየሩሳሌም ምን ተፈጻመ?

መልስ፡- ታላቁ የይሁዳ ንጉሥ ኢዮስያስ ምድሩን ከኃጢአት እና ከርኩሶት አነጻ። ጣኦታትንም ሁሉ አስወገደ። ዳንኤል የሶስትና የአራት ዓመት ልጅ ከነበረበት ዘመን ጀምሮ በአዕምሮው ይመላለስ የነበረው፡- ሕዝቡ እንዴት ንስሐ እንደገቡ! ቤተ መቅደሱ እንዴት እንደታደሰና ጣኦታት እንዴት እንደተወገዱ! እንዲሁም የእግዚአብሔር ቃል እንዴት እንደተገኘና እግዚአብሔርም በቃሉ ስለ ኃጢአት ምን እንደተናገረ ነበር። ይህም ዳንኤል እግዚአብሔርን እንዲያመልክ እና እርሱን ብቻ እንዲያገለግል ምኞቱን ሊያጠላ ችሏል። ከኤርምያስም ይሰማቸው የነበሩት መልዕክቶች ስለ ኃጢአት፣ ስለ ኩነጅና ስለ ፍርድ ነበሩ።

11. ጥያቄ፡- በአካባቢው በነበሩት ጎሳዎች ላይ ምን ደርሶባቸዋል? ኤር.46፡1-2።

መልስ፡- በግብፅና በባቢሎን መካከል የጦፈ ጦርነት እየተካሄደ ነበር። ግብፅም ግዛትዋን እስከ ኤፍራጥስ ወንዝ አራዝማ ነበር። ይሁን እንጂ የባቢሎን ሠራዊት በንጉሥ ናቡከደነጾር መሪነት የግብፅን ሠራዊት መትቶ አገሪቱን በቁጥጥሩ ስር በማድረግ ሌሎችንም አገሮች አጣምሮ የዓለም ገዢ ሊሆን በቅቶአል።

12. ጥያቄ፡- ይህ በመሆኑ ወጣቱ ዳንኤል ምን ተሰማው?

መልስ፡- ዳንኤል በተፈጸመው ድርጊት የነብዩ ኤርምያስ ትንቢት እርግጠኛ መሆኑን ከማረጋገጡም በላይ በእግዚአብሔር ቃል ላይ የበለጠ እምነት እንዲኖረው ሃሳቡን አጠናክሮለታል።

13. ጥያቄ፡- አንዳንድ ጊዜ የወጣትነቱን አዕምሮ ያናውጡ የነበሩት ነገሮች ምንና ምን ነበሩ? 2ኛ ነገ. 23፡19፣ 2ኛ ዜና 35፡20-27 ተመልከቱ።

መልስ፡- ኢዮስያስ ከእግዚአብሔር ፈቃድ ውጪ ተመራ። የግብፅ ጉጉሥ ባቢሎናውያንን ሊወጋ ወደ ኤፍራጥስ አካባቢ ሲመጣ ኢዮስያስ ያለ እግዚአብሔር ፈቃድ በማያገባውና ሥራው ባልሆነ ተግባር ውስጥ ገብቶ ጦርነት በመግጠሙ በጦርነቱ ውስጥ ሞቷል። በዚህም የእግዚአብሔር ሰው ከፈቃዱ ውጭ ሲወጣ እግዚአብሔር እንደማይጠነቀቅለት ዳንኤል ሊያስተውልና ትምህርት ሊያገኝ ችሎአል። 2ኛ ዜና 35፡20-29፣ 2ኛ ነገ.23፡29። ኢዮስያስ ያለ እግዚአብሔር እርዳታ እና ፈቃድ ሁሉን ነገር በራሱ ብርታት ማከናወን የሚችል መሰሉት ነበር። ከዚህ የተነሳ ኤርምያስ በንጉሥ ኢዮስያስ ሁኔታ አብዝቶ ተስቅቷል።

14. ጥያቄ፡- ከኢዮስያስ ሞት በኋላ ምን ተጨማሪ ሁኔታ ተፈጸመ? 2ኛ ዜና 36፡1-4፣ 2ኛ ነገ.23፡31-34።

መልስ፡- ኢዮስያስ አመጸኛ ጉጉሥ ቢሆንም ወንድሙ ኢዮአክስ ግን መልካም ጉጉስ ነበረ። የግብፅ ጉጉሥም አመጸኛውን ጉጉሥ ከስልጣኑ አውርዶ በፈንታው ኢዮአክስን የይሁዳ ጉጉሥ አድርጎ አንግሶታል። ወደፊት በይሁዳ ላይ የሚመጣውም ፍርድ እየተቃረበ መጥቷል።

15. ጥያቄ፡- ከኢዮአቂም ዘውድ መጫን የተነሳ በአገሪትዋ ላይ የመጣው ችግር ምን ዓይነት ነበር? 2ኛ ነገ.24፡1፣ ዳን.1፡1-7፣ 2ኛ ዜና 36፡5፣ 7።

መልስ፡- ጉጉሡ አመጸኛ ስለነበረ አመፁ በምድሪቱ ውስጥ በዛ፣ ስለዚህ ኢዮአቂም በነገሡ በሶስተኛ ዓመቱ ናቡከደነጾር ከዳንኤል እና ከብዙ ሰዎች ጋር አሥሮ ወደ ባቢሎን ወሰደው።

16. ጥያቄ፡- በዚህ ወቅት ዳንኤልን አብዝቶ ያስደነቀውና ትምህርት ያገኘበት የትንቢት ፍጻሜ ምን ነበር?

መልስ፡- በዚህ ወቅት ለዳንኤል ትምህርት የሰጠውና የእግዚአብሔርን ነብያት ትንቢት ያለ ምንም ጥርጣሬ እንዲቀበል ያስቻለው የኤርምያስ ትንቢት ነበረ። ምክንያቱም ኤርምያስ ግብጽና ባቢሎን እንደሚዋጉ ትንቢት ተንብዮ ነበረ። ልክ እንደተነበየው ባቢሎንና ግብፅ ተዋግተዋል።

17. ጥያቄ፡- ዳንኤል በእነዚህ ሁለት አመጸኞች ማለት በሕዝቡና በነገሥታት ጥፋት ላቢያ የትንቢቱን ፍጻሜ ሲመለከት በግል ሕይወቱ ምን ውሳኔ ላይ ደረሰ?

መልስ፡- ዳንኤል የገጉሡንና የሕዝቡን አመጸኝነት ተመልክቶ ነብዩ ስለ ፍርድ ያስጠነቀቀውን ነገር በመስማት በልቡ ዓለምን በመከተል ፈንታ እግዚአብሔርን ማድመጥና ማገልገል እጅግ የተሻለ መሆኑን ተረድቷል።

ይህንንም ተግባራዊ ለማድረግ በውስጡ ውሳኔ አድርጓል፤ ዳንኤል ምዕራፍ አንድን አንብቡ።

18. ጥያቄ፡- የዳንኤል ከፍተኛ ማዕረግ ለአይሁድ ሕዝብ ምን ጠቀማቸው? ይህንን ማዕረግ እንደያዘ ለሰንት ዓመት ኖረ? ዳን.1:21።

መልስ፡- ዳንኤል ይህን ማዕረግ ያገኘው የተበተኑትን አይሁዶች አሰባስቦ ለመጠበቅና የሚያስፈልጋቸውን ነገር ለማቅረብ ሲሆን በማዕረጉም ላይ የቆየው ለ70 ዓመታት ያህል ነበር።

19. ጥያቄ፡- ዳንኤል በባቢሎን በኖረበት ዘመን ለንጉሡ የሚበጀውን ነገር በመመኘት የነገረው ምክር ምን ነበር?

መልስ፡- ራሱን በኃያሉ ፈጣሪ ስር በማስገዛት እግዚአብሔርን እንዲፈራና እንዲያከብር በትዕዛዙም እንዲመላለስ ይመክረው ነበር። የባቢሎን መንግሥት እስከ ወደቀበት ወቅት ድረስ ዳንኤል በባቢሎን ይኖር ነበር።

20. ጥያቄ፡- የባቢሎን መንግሥት የተቋቋመበትንና ናቡከደነጾር የነገሠበትን ዘመን ልትጠቅሱ ትችላላችሁ?

መልስ፡- የአሶር መንግሥት የተሸነፈው የናቡከደነጾር አባት ናቡፓላንደር ያስተዳድር በነበረበት ዘመን በ606 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ነበር። የአሶር ዋና ከተማ ነንዌም የወደቀችው በዚሁ ተመሳሳይ ዘመን ሲሆን የዓለም የበላይነት ሥልጣን በባቢሎን መንግሥት እጅ ከመውደቁ በፊት በአሶር እጅ ነበር። የባቢሎን መንግሥት የተቋቋመው በናቡከደነጾር አባት ናቡፓላንደር ዘመን ነበር። ናቡከደነጾር የነገሠው በ605 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ነበር።

የባቢሎን ነገሥታት

1. ናቡፓላንደር ከ625 - 604
2. ናቡከደነጾር ከ605 - 561
3. አቂል ማርድክ ከ561 - 560፣ 2ኛ ነገ.25:27
4. ነርግሊሻር ከ559-556
5. ናቡከደነጾርና ብልጣሶር ከነልጁ ከ556 - 538

21. ጥያቄ፡- ከንጉሡ ማዕድ በሙብላት የተጸየፋት ምን ርኩሰት ስለተገኘበት ነው?

መልስ፡- በሙሴ ሕግ አይሁድ አሳማን የመሳሰሉ የአንዳንድ እንስሶች ሥጋ እንዳይበሉ ተከልክለዋል። ባቢሎናውያን ግን አይሁድ እንዲበሉ ያልተፈቀደላቸው ዓይነት ምግብ ይበሉ ስለነበረ የንጉሡን ማዕድ መሳተፍ አይችሉም ነበር። ስለዚህ ዳንኤል የባቢሎናውያንን ማዕድ ቢበላ ኖሮ የሙሴን ሕግ ይተላለፍ ነበር ማለት ነበር። ከዚህም ሌላ ባቢሎናውያን አስቀድመው ከመመገባቸው በፊት ከማዕዳቸው ለአማልክቶቻቸውና ለእርኩሳን መናፍስት ይጥሉ ስለነበር ሰሰደጣን የተሰየ ምግብ ሊበላ ጨርሶ ስለማይደፍር ነበር። በተጨማሪ በማዕዳቸው ወቅት የወይን ጠጅና የአልኮል መጠጦች ይስተናገዱ ነበር።

22. ጥያቄ፡- ሀ/ ዳንኤል የንጉሡን ግዕድ ቢበላ ኖሮ በመንፈሳዊ ምስክርነት ላይ የሚገጥመው መሰናክል ምን ነበር?

መልስ፡- ዳንኤል ንጉሡን ታዞ ከግዕዱ ቢላተፍ ኖሮ ከፍተኛ የሥጋ ግዕረግ ያገኘ ነበር፤ ይሁን እንጂ በእግዚአብሔር ፊት ምንም ታማኝ ምስክርነት ሊኖረው ባልቻለ ነበር።

ለ/ ዳንኤል ግንን ሊታዘዝ ወሰነ? መታዘዙን ምን ያስከትላበት ነበር?

መልስ፡- ዳንኤል ከንጉሡ ይልቅ እግዚአብሔርን ሊታዘዝ ወስኗል። እግዚአብሔርን መታዘዝ መስዋዕትነት ቢያሻውም ዳንኤል ሕይወቱን እንኳ መስዋዕት ሊያደርግ ዝግጁ ነበር።

23. ጥያቄ፡- በምዕ. 1፡12 ላይ ጥራጥራ ተብሎ የተጠቀሰው ምግብ በእርግጥም ሽምብራ ብቻ ነው ወይስ ሌሎች ፍራፍሬዎች ጭምር ግለት ነው?

መልስ፡- ጥራጥራ የተባለው ሌሎች እንደ አደንጓሬ እና አተር የመሳሰሉትን ጭምር በሆንም በአብዛኛው ግን ሽንብራ ግለት ነው።

24. ጥያቄ፡- የምግብ ዓይነት ለሥጋ፣ ለአዕምሮ፣ ለግብረገብና ለመንፈሳዊ ሕይወት የሚሰጠው አገልግሎት ይኖራል?

መልስ፡- 1. ከመጠን በላይ ሥጋ መብላት ሰውነትን ይመርዛል። ሰውነታችንም ለበሽታ የተጋሰጠ እንዲሆን ያደርገዋል። መጥሮ ምግብ መብላት ደግሞ ሰውነታችን እንዲደክምና እንዲዝል ያደርገዋል።

2. ለአዕምሮ፡- የአዕምሮ ጥራትና ችሎታ የሚመጣው በመጠን ከመብላት ነው።

3. ለግብረገብ፡- አንድ ሰው ለሥጋዊ ምቹቱ በግስብ ሆዱ እንዳይጎድል ብቻ የሚጣጣር ከሆነ ከግብረገብ አንጻር ራሱን ሊገታ የማይችል ደካማ ፍጡር መሆኑን ያረጋግጣል።

4. ለመንፈሳዊ ሕይወት፡- አንድ መንፈሳዊ ሰው ከመጠን በላይ ከመብላት ራሱን ሊገታ ካልቻለ በመንፈሳዊ ሕይወቱ ደካማ መሆኑን ያሳያል። ሰው ከመንፈሳዊ ነገር ይልቅ ቀፈቱን ለመመላት የሚስገበገብ ከሆነ ኃጢአት ስለሚሆን ለቤዛ ቀን የታተመበትን መንፈስ ቅዱስ ያሳዝናል። ከዚህ የተነሳ እግዚአብሔር ሊጠቀምበት አይችልም። ለምሳሌ ጾም ከዓለም ያገላል ጸሎት ደግሞ ከእግዚአብሔር ጋር ያገናኛል ይባላል።

25. ጥያቄ፡- ለአሥር ቀን ያህል ጥራጥራ በመብላት ሰውነታቸው አምሮና ፋፍቶ መገኘቱ ተአምራት አልነበረም?

መልስ፡- ተዓምር የሚሆንበትና የማይሆንበት ደረጃዎች አሉ። የንጉሡ ግዕድ አልኮሆልና ሰውነትን የሚያደክሙ ነገሮች ስለሚገኙበትና ጥራጥራዎቹ ከእነዚህ ነገሮች ነጻ ስለሆኑ ተዓምር አይደለም። በእግዚአብሔር በረከት በአሥር ቀን ውስጥ ከሌሎቹ እጅግ የተሻሉ መሆናቸው ተዓምር ነበር።

26. ጥያቄ፡- እግዚአብሔር መንፈሳዊ ልጆቹ ሳይንሰን የመሳሰሉት እውቀቶች እንዲቀስሙ ፈቃዱ ነው? ፈቃዱ ከሆነስ በዚህ እውቀት እንዲንለምሱ ይረዳቸዋል? ምዕ. 1: 17»

መልስ፡- ይህ ጥቅስ፡- «እግዚአብሔር በትምህርትና በጥበብ ሁሉ እውቀትንና ማስተዋልን ሰጣቸው» ይላል። ስለዚህ ይህ አባባል እግዚአብሔር መንፈሳዊ ልጆቹ ሳይንሰን የመሳሰሉትን እውቀቶች እንዲቀስሙ ፈቃዱ መሆኑን ያሳያል። እግዚአብሔር ለአንድ መንፈሳዊ ልጁ የመማር እድል በከፍተለት ጊዜውን ሳያባክን ወዲያውኑ ጥናቱን መቀጠል ይኖርበታል። ዳንኤልም እግዚአብሔር በሰጠው እድል ባይጠቀም ኖሮ በጥበቡና በዕውቀቱ ሊገለገል ባልቻለም ነበር። እኛ ልንሠራቸው የምንችለውን ነገር ሳንገባን ብንሠራ በማንችለው ነገር ላይ እግዚአብሔር ይረዳናል። የምንችለውን ነገር ባንሠራ በማንችለው ነገር ላይ እግዚአብሔር አይረዳንም፤ ምክንያቱም የሰነፍ አጋር አይደለም። ጥበብ ከእግዚአብሔር ዘንድ የሚሰጥ ሲሆን ማጥናት ደግሞ የሰው ድርሻ ነው።

27. ጥያቄ፡- ዳንኤል ይሄን እውቀትና ጥበብ በማግኘቱ ራሱንና የእስራኤልን ሕዝብ በምን ሁኔታ ሊረዳ ቻለ?

መልስ፡- በመጀመሪያ ደረጃ በቤተ መንግሥት እንዲኖር በተሰጠው እድል ዳንኤል ለንጉሡ የእግዚአብሔርን እውነትና ቸርነት ገለጸ፤ የራሱንም ሕይወት ለማዳን ቢቃ። በዳንኤል ምዕራፍ 2 ላይ በተገለጸው መሠረት ከንጉሡ ጋር በነበረው የቅርብ ግንኙነት ሳቢያ ደግሞ የሕዝቡን ደህንነት ሊጠበቅ ችሎአል።

28. ጥያቄ፡- መንፈሳዊ ሰዎች መንፈሳዊ እውቀታቸውን ለሌሎች ሊያካፍሉ ቢችሉም ሥጋዊ እውቀታቸውንስ ሊገለገሉበት የሚችሉት እንዴት ነው?

መልስ፡- አንድ መንፈሳዊ ሰው መንፈሳዊ እውቀቱን ለሌሎች ማካፈል እንዲችል አድማጮቹን መሳብ የሚችልበት ሥጋዊ ትምህርት ሊኖረው ይገባል። ለምሳሌ ወንዶች የሕክምናና የእጅ ሞያ ትምህርት ቢኖራቸው ሴቶች ደግሞ ፈትል የመፍተል፤ የቤት አያያዝና የልጅ አስተዳደግ ሞያዎች ሊኖሩዋቸው ይገባል። እነዚህን እውቀቶች ለሚያስተምሩዋቸው ሰዎች እግረ መንገዳቸውን መንፈሳዊ እውቀታቸውንም ሊያካፍሉዋቸው ይችላሉ።

29. ጥያቄ፡- ዳንኤል ከጥበብና ከእውቀት ሌላ እግዚአብሔር የሰጠው ልዩ ስጦታ ምን ነበር? ዳንኤልስ እነዚህን ልዩ ስጦታዎች የተገለገለባቸው እንዴት ነበር?

መልስ፡- እግዚአብሔር ለዳንኤል የሰጣቸው ተጨማሪ ልዩ ስጦታዎች ሕልምን መፍታት እና ራዕዮችን መተርጎም ነበረ። ዳንኤል የንጉሡን ሕልም መፍታት በመቻሉ በመላው የንጉሡ ግዛት ውስጥ የእግዚአብሔርን ማንነት ሊያሳይ ችሏል።

ጥናት ሁለት

ጥያቄዎቹን ከመመለሳችሁ በፊት ምዕራፍ ሁለትን ቢያንስ ሁለት ጊዜ ደጋግማችሁ አንብቡት።

30. ጥያቄ፡- ጠንቋዮች! ጠቢባንና ከለዳውያን የተባሉት እነማን ናቸው? ዳን.2:2።

መልስ፡- ጠንቋዮች፡- ጠንቋዮች የባቢሎን የአማልክትና የጣኦታት አምልኮ ካህናት ነበሩ።

ጠቢባን፡- የከዋክብት ጥናት እውቀት የነበራቸው፤ በከዋክብት ጥናት አማካይነት የወደፊቱን ሁኔታ የሚተነብዩ ነበሩ።

ከለዳውያን፡- ከለዳውያን የተባሉት ደግሞ በአስማትና በምትታት ኃይል ከሰው አሰራር ውጭ የሆኑትን የማናፍስትን ሥራ የሚፈጽሙ የባቢሎን የአማልክት አምልኮ ካህናት ነበሩ። እነዚህ ሁሉ በተለያዩ የእርኩስን መናፍስት አሰራር የጂያብሎስን ሐሳብ የሚፈጽሙ ነበሩ።

31. ጥያቄ፡- በምዕራፍ ሁለት ውስጥ የተገለጸው ሁኔታ የተደረገው በየትኛው ዘመን ነበረ? በዚያን ዘመንስ ዳንኤል ስንት አመቱ ነበረ?

መልስ፡- ምዕራፍ 2:1 ናቢከደነጾር በነገሠ በሁለተኛ ዓመት ገደማ እንደሆነ ይናገራል። ንጉሥ ናቢከደነጾር የነገሠው በ606 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ሲሆን ከነገሠ ሁለት ዓመት በኋላ 603 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት መሆኑ ነው። በዚያንም ዘመን ዳንኤል የ23 ዓመት ጎልማሳ ነበረ።

32. ጥያቄ፡- ከምዕ. 2-7ና ከምዕ.8-12 ያሉት ክፍሎች የተጻፉት በምን ቋንቋ ነበር?

መልስ፡- ከምዕ. 2-7 ያለው ክፍል የተጻፈው በአራሞ ቋንቋ ሲሆን በተለይም በምዕ. 2:4 የሶሪያ ቋንቋ ተብሎ የተጠቀሰው በወቅቱ ባቢሎናውያን ይናገሩበት የነበረው ቋንቋ ነበረ። ምዕ. 8-12 ደግሞ የተጻፈው በዕብራይስጥ ቋንቋ ነበር።

33. ጥያቄ፡- መጽሐፉ አንድ ሆኖ ምዕራፍቹ በሁለት የተለያዩ ቋንቋዎች መጻፋቸው ያስፈለገው ለምንድነው?

መልስ፡- ምዕ. 2-7 በተለይ የአስተዳደርን ጉዳይ ስለሚያመለክት ለንጉሡ በግሉ የተጻፈለት ሳይሆን ለይቀርም፤ ጸሐፊውም ደግሞ በአራሞ ቋንቋ ተጠቅሟል። ሁለተኛው ክፍል ማለት ምዕ. 8-12 ስለ እስራኤል እና ስለ ክርስቶስ መምጣት የሚገልጽ በመሆኑ የተቀረው የብሉይ ኪዳን ክፍል በተጻፈበት ቋንቋ በዕብራይስጥ ተጽፏል።

34. ጥያቄ፡- በእስራኤልና በዓለም ታሪክ ውስጥ እግዚአብሔር ለናቡከደነጾር የሰጠው ከፍተኛ ሥፍራ ምን ነበር? ከዚያስ በኋላ እስከፍጻሜው ድረስ ምን ይደረጋል?

መልስ፡- ዋነኛ የመጽሐፍ ቅዱስና የቤተ ክርስቲያን ታሪክ አድርጎ የሚያትተው የአሕዛብ ዘመን ነው፤ በዚህም በአሕዛብ ዘመን የመጀመሪያው ንጉሥ ናቡከደነጾር ነበረ። በዚህም በአሕዛብ ዘመን ውስጥ የመጨረሻው ንጉሥ የሚሆነው ሐሳዊ መሢሕ ነው። ከዚህም በኋላ ለእስራኤላውያን የዳዊት ዘር የሆነው ክርስቶስ ይነግሥላቸዋል። እርሱም በዚህ ዓለም ለሺህ ዓመታት ይነግሣል። እኛም አሁን ያለነው በአሕዛብ ዘመን ውስጥ ነው፤ ሉቃስ 21:24።

35. ጥያቄ፡- ናቡከደነጾር ካለመው ሕልምና ከፍቺው ምን ሊያስተውል ችሎአል? ምዕ.2:46-47። ዳንኤልና ዓደአቾቹስ ምን ስልጣን አገኙ?

መልስ፡- ናቡከደነጾር ከሕልሙና ከፍቺው የተረዳው መንግሥቱን ከእግዚአብሔር እንደተቀበለ ነበረ። እግዚአብሔርም የሥራው ሁሉ ኃላፊ አድርጎ እንደሾመውም አውቋል፤ 2:46-47። ዳንኤልና ሶስቱ ባልንጀሮቹ በባቢሎን ግዛቶች ውስጥ ተሹመው ከፍተኛ ስልጣን ተሰጥቷቸዋል፤ 2:48-49።

36. ጥያቄ፡- ናቡከደነጾር በሕልሙ ያየው ምስል አጠቃላይ ትርጉምና የሕልሙ ሁለተኛ ክፍል ምሳሌ የሚያስረዳው ምንድነው?

መልስ፡- በሕልሙ ያየው ምስል ምሳሌ የአሕዛብን ዘመን ታሪክ ያጠቃልላል። በትርጉሙ አገላለጽ ከናቡከደነጾር እስከ ክርስቶስ መመለስ ድረስ የሚነግሡት ነገሥታት ቁጥር አራት ነው። አራቱም መንግሥታት በአንድ አካል ውስጥ መጣመራቸው የአራቱም መንግሥታት አላማና አላብ ያልተለያየና በመጨረሻም አንድ ዓይነት ፍርድ እንደሚቀበሉ ያሳያል። ሁሉም በግዛታቸው ዘመን ዓለምን በሙሉ ለመግዛት፤ በእግዚአብሔር ፈንታ እንዲሰገድላቸውና እንዲመለከቱ በግድረግ ሲመሳሰሉ በመጨረሻም ላይ በአንድ ዓይነት ፍርድ በክርስቶስ ይደመሰሳሉ።

የሁሉም እቢይ አላማ ሰዎችን ከእግዚአብሔር መለየት ነበረ። ምስሉን በሰው ምሳሌ መቅረቡ ሰው ከእግዚአብሔር ይልቅ በሰው መግዛት እንደሚሻ ያሳያል። በመጨረሻም እግዚአብሔር የሰውን ገዢነት ያፈርስና በእነርሱ ፈንታ ክርስቶስ ለሺህ ዓመት በምድር እንዲነግሥ ያደርጋል።

በድንጋይ የተመሰለው ክርስቶስ ነው

37. ጥያቄ፡- በዚህ በሕልም በታየው ምስል ትምህርት ውስጥ በእግዚአብሔር ከአሕዛብ ሕገጋት ጋር ያደረገውን ግንኙነት ስትመለከቱ ምን ትማራላችሁ?

- መልስ፡- 1. ድርጊቱ ገና ሳይፈጸም በፊት እግዚአብሔር በምድር ወደፊት የሚደረገውን ነገር ማወቁን፤
2. የራሱን ዓላማ ለመፈጸም የአሕዛብን ግዛት በምድር እንዲኖር እግዚአብሔር መፍቀዱን፤
3. የአሕዛብ መንግሥታት የሚያደርጉትን ሁሉ እንደሚቆጣጠርና ገደብ እንደሚሰጠው፤

4. እግዚአብሔር የአሕዛብን መንግሥታት የመጣል እቅድ ስላለው ጥፋት በድንገት እንደሚወድቅባቸው፡
5. እግዚአብሔር ለእስራኤላውያን የተለየ ፍቅር ስላለው መልሰው የእርሱ ሕዝብ እንዲሆኑ በአሕዛብ ከመገዛት ነፃ እንደሚያወጣቸው ነው። እግዚአብሔር የአሕዛብን ግዛት የፈቀደው የራሱን ፈቃድ ሊፈጽምና አላማውንም በዚሁ ውስጥ ሊያከናውን ስላቀደ ነው።

38. ጥያቄ፡- ንጉሡ በሕልሙ ባየው ምስል መሠረት እነዚህ መንግሥታት እነማን እንደሆኑ ይታወቃል?

መልስ፡- 1. የምስሉ ምሳሌ አራት የዓለም መንግሥታትን ያመለክታል። የመጀመሪያው የባቢሎን መንግሥት ነው።

2. ሁለተኛው የፋርስ ነበረ። የፋርስ ንጉሥ ቂርስ ባቢሎንን አሸንፎ የዓለም ንጉሥ ሆኗል። በምስሉ መሰረት ሁለቱ የብረት ክንዶች ሁለቱም መንግሥታት በአንድ ገዢ ሥር ተገዝተው እንደነበር የሚያመለክት ነው። የምስሉ ደረትና ክንዶች ከብር የተሰሩ መሆናቸው ሁለተኛው መንግሥት ወርቅ ከነበረው ከመጀመሪያው መንግሥት በክብር ያነሰ እንደሆነ የሚያመለክተው ነው። ዳንኤል 2:32፣ 39።

3. ሶስተኛው የግሪክ መንግሥት ነበረ። እርሱም የምስሉን ሆድ ይወክል ነበር። ዳን.2:32፣ 39። የሶስተኛው መንግሥት የመጀመሪያ መሪ ታላቁ እስክንድር ነበር። እርሱም ከእስያ አንስቶ ሕንድንና ሰሜናዊ አፍሪቃን በማጠቃለል ይገዛ ነበር። በምስሉ ላይ በናስ የተመሰለው መንግሥቱ ከባቢሎንና ከፋርስ መንግሥት ያነሰ መሆኑን ለማመልከት ነበር።

4. አራተኛው መንግሥት የሮም መንግሥት ነው። ይህም መንግሥት ጥናቹ ብረት እግሮቹ ደግሞ ብረትና ሸክላ በሆነው በምስሉ የአካል ክፍል ይመስላል። የምስሉ እግሮች ሁለት መሆን የሮም መንግሥት በምስራቅና በምዕራብ ለሁለት የተከፈለ መሆኑን ይገልጻል። የእግሮቹ ረጅም መሆን ደግሞ ከሌሎች መንግሥታት ይልቅ የሮም መንግሥት ለረጅም ዘመን ሳይፈርስ መቆየቱን ያመለክታል። ምዕ. 2:33፣ 40። የምስሉ የእግር ጣቶች በብረትና በሸክላ የተሠሩ መሆናቸው ደግሞ መንግሥቱ በፍርሃትና በሽብር የተወጣረ መሆኑን እና አንድነት ሳይኖረው እንደሚያከትም ያመለክታል። ይኸውም ብረትና ሸክላ በምንም ዓይነት ሊዋሃድ ስለማይችል ነው። 2:41-43። አሥሩ ጣቶች ደግሞ በመወረሻው ዘመን አሥር ወገኖች ተነስተው አንድ ራሱን የቻለ መንግሥት በአንድነት እንደሚያቋቁሙ ያመለክታል።

5. በዘመኑ ፍጻሜ ላይ ሰው ሳይነካው አንድ ድንጋይ ከተራራ ተፈንቅሎ በመንከባለል መጥቶ የምስሉን የእግር ጣቶች ይቀጠቅጥና የምስሉን አካል በሞላ ሰባብሮ ይፈጫል። ከዚያም ድንጋዩ በራሱ ኃይል አንድ ትልቅ ተራራ እስኪሆን ያድግና ምድርን ሁሉ የሚሞላ ይሆናል። ይህ ድንጋይ

በዓለም ፍጻሜ ከአብ ዘንድ በመምጣት የዓለምን መንግሥታት ሁሉ ደምስሶ በምድር ላይ ለሺህ ዓመት በሚነግሠው በክርስቶስ ይመሰላል፤ ራዕይ 20:1-6»

39. ጥያቄ፡- ምዕ.2:43 እና ምዕ.2:44-45ን እያነጻጸራችሁ ስታነቡ ምን ትማራላችሁ?

መልስ፡- እነዚህ ከሸክላና ከብረት የተሠሩት አሥር የምስሉ ጣቶች አሥሩ የርም መንግሥታት ግማሾቹ በአምባገነንነት የሚተዳደሩ ጠንካራ መንግሥታትን የሚመክሩ ናቸው። የቀሩት አሥሩ ደግሞ በሕዝቡ ድምፅ የሚተዳደሩትን ደካማ የመንግሥቱን ክፍል ያሳያሉ። እነዚህ መንግሥታት በተለያዩ ዜጎች የተደበላለቁ ስለነበሩ ብረት ከሸክላ ጋር መዋሃድ እንደማይችሉ ሁሉ በመካከላቸውም ሕብረት መፍጠር አልቻሉም። ምናልባትም ሳይዋሃዱ ሊቀራረቡ የቻሉት ሌላ ጠላት እንዳያጠቃቸው ስለሰጉ ወይም ደግሞ በሌላ መንግሥት ጥቃት ስለ ደረሰባቸው ፈርተው ይሆናል። ይህ ሁኔታ የሚፈጸምበት ወቅት ክርስቶስ ከመመለሱ በፊት ሐሳዊ መሲሁ በሚገዛበት ዘመን ይሆናል።

ጥናት ሦስት

ጥያቄዎቹን ከመመለሳችሁ በፊት ምዕራፍ ሶስትን ቢያንስ ሁለት ጊዜ ደጋግማችሁ አንብቡት።

40. ጥያቄ፡- ናቡከደነጾር ያቆመው ምስል መጠን ምን ያህል እንደሆነና የምስሉ ምሳሌነት ማንን እንደሚገልጽ ልታብራሩ ትችላላችሁ?

መልስ፡- ናቡከደነጾር ያቆመው ምስል ከእንጨት ወይም ከሌላ ነገር የተሠራ ሲሆን ዙሪያውን በወርቅ የተለበጠና ቁመቱ 60 ከንድ ወይም 30 ሜትር ነበር፤ ስፋቱም ደግሞ 6 ከንድ ወይም 3 ሜትር ነበር። ይህም ምስል የንጉሡ የራሱ ትክክለኛ ምሳሌ ነበረ። የባቢሎናውያን አምላክ ንጉሥ የመሆን ስልጣን እና ደረጃ ሰጥቶታል ብሎ ናቡከደነጾር ስለሚያምን በእነርሱ ላይ ገዢና አለቃ እስከሆነኩ ሊሰግዱልኝና ሊያመልኩኝ ይገባል ሲል በልቡ ሳያስብ አልቀረም። ስለዚህ አምላክ እንዲመለከ የመረጠኝና ጋያል ነኝ ብሎ ስላለበ «ከእጄስ የሚያድናችሁ አምላክ ማን ነው» ሲል በቁ. 15 ላይ ተናግሮአል።

ሶስቱ አይሁድ ንጉሡ ላቆመው ምስል ባለመስገዳቸው ስግደቱን እና መመለኩን ውሎ አድሮ ወደራሱ የመለወጡን አብይ ዓላማ በተዘዋዋሪ መንገድ ስለተቃወሙ በእሳት ውስጥ ተጥለው እንዲገደሉ ፈርዶባቸዋል።

41. ጥያቄ፡- የምዕ.3 ታሪክ በጊዜው ሁኔታ መሠረት ከየትኛው ዘመን ሁኔታ ጋር ልናዛምደው እንችላለን?

መልስ፡- የምዕ. 3 ድርጊት የተፈጸመው ከኢየሩሳሌም ውድቀት በኋላ መሆን አለበት። እግዚአብሔር ከአማልክት ሁሉ በላይ መሆኑን ናቡከደነጾር በምዕ.2 ውስጥ

መስከሮአል፣ ምዕ.2:47። ከዚህም በኋላ የአይሁድ ንጉሥ ለባቢሎን ንጉሥ ለናቡከደነጾር አልገዛም በማለት ስላመጸበት፣ በመካከላቸው በተደረገው ጦርነት የባቢሎን ንጉሥ ድል አድርጓል። ብዙዎች አይሁድንም ማርኮ ወደ ባቢሎን ወስዷቸዋል። እንደገና ለሶስተኛ ጊዜ በኢየሩሳሌም ላይ ዘምቶ ካፈረሳት በኋላ ቤተ መቅደሱን አቃጥሎ በውስጡ የነበሩትን በብርና በወርቅ የተሰሩ ዕቃዎች ሁሉ በመዘረፍ ወደ ባቢሎን ወስዷቸዋል። ናቡከደነጾር ይህንን ሁሉ ድርጊት በኢየሩሳሌም እና በሕዝብዋ ላይ ሊያደርግ የተደፋፈረው እኔ ከአይሁድ አምላክ እበልጣለሁ ብሎ ስላሰበ ነበር። ስለዚህ አምላክ ዓለምን ሁሉ እንድንዝ ሃይል ለሰጠኝ ለእኔ ለናቡከደነጾር ወድቆ በመሰገድ ሊያመልከኝ ይገባል ሲል የራሱ ምሳሌ የሆነውን ምስል አሰርቶ እንዲሰግዱለት አዞክል። በዚህ ምክንያት «ከእጄ የሚያድናችሁ አምላክ የለም» ሲል ደፍሮአል፣ 3:15። የአይሁድ አምላክም ኢየሩሳሌምንም ሆነ የራሱን ቤተ መቅደስ ሳፈርሰና ሳቃጥል ከእጄ ሊያድን አልቻለም፤ ስለዚህ እናንተንም ቢሆን ከእጄ ሊያድናችሁ አይችልምና በከንቱ አትተማመኑበት ማለቱ ነበር።

42. ጥያቄ፡- ሀ. ይህ ንጉሥ በምዕ. ሁለት ላይ እግዚአብሔር የሰማይ እና የምድር ገዥ እንደሆነ ከመሰከረ በምዕ. ሶስት ላይ ሃሳቡን ለውጦ ራሱን ከእስራኤል አምላክ በላይ ከፍ ከፍ በማድረግ ከእጄ የሚያድናችሁ አምላክ የለም ብሎ ሊናገር የደረሰው እንዴት ነው?

መልስ፡- በምዕ. 2:46-47 ላይ ናቡከደነጾር እግዚአብሔር የአማልክት ሁሉ አምላክ እንደሆነ እና ከሌሎቹ ሁሉ አማልክት እንደሚበልጥ ተናግሮአል፤ ኢየሩሳሌም ከወደቀች በኋላ ግን ከእኔ እጅ ሊያድናት ካልቻለ እኔን የረዱኝ የአገሬ አማልክት ይበልጣሉ ብሎ ስላሰበ ነው። በኋላ ግን ወደ እሳት የጣላቸውን ሶስቱን ሰዎች የእስራኤል አምላክ እግዚአብሔር ሲያድናቸው ስለተመለከተ መልሶ እርሱ ከባቢሎናውያን አማልክት ሁሉ የበለጠ አምላክ እንደሆነ ተናግሮአል። ይህም ንጉሥ፡-

1. አይሁድ ከሰደት ነጻ እንዲወጡ አድርጓል፤
2. በፊት ለጣኦት እንዲሰግዱ እርሱንም ብቻ እንዲያመልኩ ነጻነት ሰጥቷቸዋል፤
3. የሲድራቅቲ የሚላቅና የአብድናጎን አምላክ ሕዝቡ ሁሉ እንዲያከብር ትዕዛዝ አውጥቷል።

ለ. ዳንኤል ላለመርከስ ሲል ራሱን በጣኦት ስም ከተሠዋ ምግብ ጠብቆ ነበር፤ ይህን ባያደርግ ኖሮ በጓደኞቹ ላይ ምን ሊደርስ ይችላል ነበር?

መልስ፡- በምዕ. አንድ ላይ እንደተገለጸው ዳንኤል ከቀሩት ጓደኞቹ ይልቅ በመንፈሳዊ ሕይወቱ የበሰለ ስለነበረ በሕይወቱ ምስክርነት መልካም ምሳሌ ሆኗቸው ነበር። በንጉሡ ማዕድ ከሚቀርበው በጣኦት ስም ከሚዘጋጀው ምግብ ራሱን በመጠበቁ ጓደኞቹም የእርሱን ፈለግ ይከተሉና ሕይወታቸውን ከረከሰ ነገር ሁሉ ይጠብቁ ነበር። ዳንኤል እግዚአብሔርን እንደሚገባ ሊያከብረው ኖሮ ሶስቱ ባልንጀሮቹ እግዚአብሔርን እንደሚገባ ሊያከብሩት ባልቻሉም ነበር። እነዚህ ሰዎች በመጀመሪያ ከእግዚአብሔርና ከዳንኤል ሕይወት

እግዚአብሔርን ማክበር ምን ግለት እንደሆነ ባይማሩ እግዚአብሔርን ሊታዘዙ ስለማይችሉ ንጉሡ የእስራኤል አምላክ እግዚአብሔር ከሁሉ በላይ እንደሆነ ባልተማረም ነበር። ከዚህም ሌላ አይሁድ ለአቆመው ኃውልት በግልጽ እንዲሰግዱ ባስገደዳቸውም ነበር። በመጀመሪያ እግዚአብሔር የሚለንን አንድ ነገር ከታዘዘን ደግመን ሁለተኛውን ትዕዛዝ ለመታዘዝ ይበልጥ ይቀለጻል። እግዚአብሔር በመጀመሪያ ላዘዘን ትዕዛዝ እንቢተኞቹ ከሆነ ሁለተኛውን ትዕዛዝ መቀበል በጣም ስለሚያዳገተን የበለጠ ከእግዚአብሔር ፈቃድ እየራቅን እንሄድና ለዘላለም እንገዳለን።

43. ጥያቄ፡- በዚህ ምዕ. ውስጥ የእግዚአብሔር አገልጋዮች በሚያደርጉት ነገር ሁሉ አምላካቸውን ለማስከበር ቆርጠው በመንሳት የጠላቶቻቸውን ሃሳብ ሊያከሸፉ በማየታችን የምንማረው አዲስ ትምህርት ምንድር ነው?

መልስ፡- የእግዚአብሔር አገልጋዮች በእግዚአብሔር ፊት እንደሚገባ ቢኖሩ አብረዋቸው የሚኖሩት አሕዛብ በእነርሱ ላይ የሚወጡት ክፉ ዕቅድ ሊሰምርላቸው አይችልም። በዳንኤል ዘመን የነበሩት አገልጋዮች በእግዚአብሔር ፊት ውሳኔአቸው ጽኑ ስለነበረ እግዚአብሔር በመካከላቸው በሰራው ተዓምር ንጉሡ እግዚአብሔርን ብቻ የማምለክ ነጻነታቸው እንዲከበር አድርጎአል። ይህ በእግዚአብሔር ብቻ የማምለክ ቆራጥ ውሳኔ ዛሬም ቢሆን በአማኞች ላይ ለመገዳት በተንኮል የሚወሰነው ክፉ ውሳኔ እንዳይደርስባቸው ሊለወጥ ይችላል።

44. ጥያቄ፡- ናቡከደነጾርና የእርሱ ምሳሌ የሆነው ኃውልት ወደ ፊት ከሚመጣው ዘመን አንጻር መልኩ ማንን ያመለክታል?

መልስ፡- ናቡከደነጾር የእርሱ ምሳሌ የሆነው ኃውልት በራዕይ 13: 14-16 እና 16: 2 መሠረት ወደፊት የሚመጣውን ሐሣዊ መሣሪያ ይመስላሉ።

1. ናቡከደነጾር የአሕዛብ ዘመን የመጀመሪያው ንጉሥ ሲሆን ሐሣዊ መሣሪያ ደግሞ የአሕዛብ ዘመን የመጨረሻ ንጉሥ ይሆናል።
2. ሁለቱም ነገሥታት በራሳቸው አምሳል ለተቀረጸው ምስል አሕዛብ እንዲሰግዱ ያደርጓቸዋል።

45. ጥያቄ፡- ንጉሡ ያስነደደው የእቶኑ እሳት በምን ይመሰላል? ሶስቱስ ሰዎች በምን ሁኔታ ጸኑ?

መልስ፡- ሶስቱ ሰዎች ወደ እቶኑ እሳት ሲጣሉ በእግዚአብሔር ቸርነት ምንም ላይጎዱ ሊተርፉ ችለዋል። የእቶኑ እሳት እስራኤላውያን በታላቅ ስደት እንደሚገነሳቱ የሚያመለክት ምሳሌ ነው። ኢሳ. 43: 1-2፣ ዘካ. 13: 9። በመጨረሻም እስራኤላውያን በሐሣዊው መሲህ ከተሰቃዩ በኋላ ንስሐ ገብተው ክርስቶስን እንደ ግል አዳኝቸው ሲቀበሉ እግዚአብሔር ወልድ ያድናቸዋል።

3. ሶስቱ የዳንኤል ጓደኞች በእቶኑ እሳት ውስጥ ሲጣሉ ኢየሱስ ክርስቶስ በእቶኑ ውስጥ አብረዋቸው ሆኖ እንዳዳናቸው ሁሉ እንዲሁም በመጨረሻው ዘመን እስራኤላውያን በሐሣዊው መሣሪያ ከሚደርስባቸው ስቃይና መከራ ኢየሱስ ያድናቸዋል። ዳን. 3: 24 እና 25፣ ዘካ. 12 በዘዳ. 3: 2 ውስጥ ሙሴ እያየው እሳት እየነደደ እንዳልተቃጠለው ቁጥቋጦ እስራኤላውያንም

በመከራ እሳት እየተቃጠሉ በዚህ ዓለም ቢሰቃዩም የመከራው እሳት ሊያጠፋቸው እንደማይችል የሚያመለክት ምሳሌ ነው። አማኞችም ቢሆኑ አብዛኛውን የሕይወታቸውን ዘመን በሚያቃጥል ስደት ውስጥ ቢገኙም ዘወትር የእግዚአብሔር ልጅ በስደቱ ውስጥ ከእነርሱ ጋር ይሆናል።

ናቡከደነጾር በምዕራፍ 3:25 ላይ የአማልክትን ልጅ ይመስላል በማለት የእግዚአብሔርን ልጅ ክርስቶስን እንዳወቀ እንመለከታለን። ምናልባት ክርስቶስን ሊያውቅ የቻለው ስለ እርሱ ከዳንኤል ሰምቶ ይሆናል ብለን እንገምታለን።

ጥናት አራት

ጥያቄዎቹን ከመመለሳችሁ በፊት ምዕራፍ አራትን ቢያንስ ሁለት ጊዜ ደጋግማችሁ አንብቡት።

46. ጥያቄ:- ናቡከደነጾር ስንት ዓመት ገዛ?

መልስ:- ናቡከደነጾር ከ605 - 562 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ለ43 ዓመት ያህል ገዝቶአል።

47. ጥያቄ:- የምዕ. አራት ድርጊት ከናቡከደነጾር በኋላ ምን ያህል ዘመን ቆይቶ የተፈጸመ ይመስላችኋል?

መልስ:- የምዕ. አራት ድርጊት የተፈጸመው የናቡከደነጾር ግዛት ሊያበቃ በተቃረበበት ዘመን አካባቢ ነው። ናቡከደነጾር አብዛኛውን ዘመን መንግሥቱን ያላለፈው በጦርነት ነበረ። እስከ 572 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ለ13 ዓመት ያህል በጢርስ ላይ ዘምቷል፤ ከዚያ በኋላ በግብፅ ላይ ዘምቶ እንዳበቃ የአሕዛብን መንግሥታት ሁሉ አሸንፎ እረፍት አድርጓል፤ ሕዝ. 29:17-20። ስለዚህ በጠቅላላው የምዕ. አራት ድርጊቶች የተፈጸሙት እርሱ ረዳት ካገኘ በኋላ ነበረ። ምዕ. 4:1 ገን ዓለምን ገዝቶ እንደነበረ ያመለክታል። ስለዚህ ያ ወቅት ጦርነቱን አብቅቶ ማረፍ ከጀመረ በኋላ የነበረው ዘመን መሆኑ ነው።

በምዕራፍ 4:4 ላይ ናቡከደነጾር ጦርነቱ ካበቃ በኋላ «በቤቴ ደስ ብሉኝ በአዳራሼም ተመችቶኝ ነበር» ሲል በምዕራፍ 4:22 ላይ ደግሞ ታላቅና ብርቀ እንደሆነ እንዲሁም ግዛቱ እስከ ምድር ዳርቻ ድረስ እንደነበረ ያወሳል። እንግዲህ ናቡከደነጾር ይህ ሁሉ እረፍትና ግዛት ያገኘው ከጦርነቱ በኋላ እንደሆነ አያጠራጥርም። ምናልባትም ዘመኑ 569 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ላይሆን አይቀርም።

48. ጥያቄ:- ቀደም ብሎ ናቡከደነጾር ስለ እግዚአብሔር ታላቅነት ሲናገር የአማልክት አምላክ የነገሥታት ጌታና ምስጢርን ገላጭ እንደሆነ ተናግሮ ነበር፤ አሁን ገን

መልሶ ልቡን በማስታባደ እንደ እርሱ ያለ እንደሌለ ገልጿል፤ እነዚህን ሁለት ነገሮች ስታነጻፅሩ ምን ትማራላችሁ? ምዕ.4: 29-30»

መልስ:- 1. ናቡከደነጾር ጥንታዊውን ዓለም በማሸነፉና ማንም ሊቋቋመው ባለመቻሉ ልቡ ታብዮአል።

2. በጥንታዊው ዓለም ናቡከደነጾር የገነባውን ያማረ ከተማና ሕንጻ የሚያህል ባለመኖሩም ተኩራርቷል። ከዚሁ አንጻር አንዳንድ ሰዎች ማለት ለባዚዎች እንኳ ሳይቀሩ ሥራቸው ሁሉ ሲስተካከልና ያስቡት ነገር ሁሉ ሲሰምርላቸው በትዕቢት የሚወጡበት ወቅት መኖሩን እንማራለን።

49. ጥያቄ:- ከንጉሡ ውርደት ምን ትማራላችሁ? የውርደቱስ ሁኔታ እንዴት ነበር? 4: 28-33»

መልስ:- ናቡከደነጾር የአሕዛብ መንግሥት ሲጀመር የመጀመሪያው ንጉሥ ነበረ። ስለዚህ እግዚአብሔር የአሕዛብ ነገሥታት የያዙትን ሥልጣን እርሱ እንደሰጣቸው እንዲያውቁና ትምህርት እንዲያገኙ ናቡከደነጾርን መቀጣጫ አድርጎ ለምሳሌነት አቅርቦላቸዋል። እነርሱም እግዚአብሔር እንደሚፈልግባቸው ካልሠሩና የእግዚአብሔርን ፈቃድ ካልፈጸሙ መንግሥታቸውን በማንኛውም ጊዜ ከእጃቸው ይወስዳል። ናቡከደነጾር እነዚህን ታላላቅ ነገሮች ሁሉ በሃይሌ ሠርቻቸዋለሁ ብሎ ስለተናገረ ነገሮቹ በእግዚአብሔር እርዳታ እንጂ በእርሱ ኃይል እንዳልተሠሩ ለማሳየት እግዚአብሔር ልቦናውን ነስቶ 7 ዓመት እንደ ከብት ሣር እንዲበላ አድርጎታል። እግዚአብሔርም ይህን በማድረግ እስከ ዛሬ ለመሪዎች ሁሉ ትልቅ ትምህርት ሰጥቶአቸዋል።

50. ጥያቄ:- እግዚአብሔር ንጉሡን አላይ በተገለጸው አቀጣጥ ከፈረደበት በኋላ እንደገና ልቦናውን ሲመልስለት ስለ እግዚአብሔር ያገኘው ማስተዋል ምን ዓይነት ነበር? ዳገ.4: 34-37»

መልስ:- የናቡከደነጾርን አነጋገር ስንመለከት ከኃጢአት ሁሉ ንስሐ ገብቶ እግዚአብሔር ስላደረገለት ቸርነት አምላኩን ያከበረና ያመሰገነ ይመስላል። ከዚህ በኋላ የሌሎቹን አማልክት ስም ጨርሶ አላነሳም። አሁን እግዚአብሔር ብቻ ዘለዓለማዊና ነዋሪ የሆነ አምላክ መሆኑ ተገልጾለታል። ንጉሡ አዲስ ልብ ባያገኝ ኖሮ ስለ እግዚአብሔር ይህንን ሁሉ ለዓለም ባላወጀም ነበር። በቁ.37 የሰማይን ንጉሥ ክርስቶስን አመሰግንዋለሁ አከብረውማለሁ ይላል። እግዚአብሔርም መንግሥቱን መልሶ ሰጥቶታል።

51. ጥያቄ:- በዳገ.4: 34-37 ላይ በተጠቀሰው መሠረት ነገሥታት ሁሉ እንዲያስተውሉት እግዚአብሔር የፈለገው ምንድን ነው?

መልስ:- እግዚአብሔር በናቡከደነጾር ላይ ሲፈርድ በመጀመሪያ ደረጃ ለዓለም ነገሥታት ሊያስተምራቸው የፈለገው ነገር በሚያስተዳድሩት ሕዝብ ላይ የእርሱ ወኪል ሆነው እንደተሾሙ እንዲገነዘቡና የተሰጣቸውን ኃላፊነትም እርሱ እንዳዘዛቸው ላለማድረግ አሻፈረኝ ቢሉና ቢኩራሩ የናቡከደነጾር እድል እንደሚገጥማቸው ለማስረዳት ነው። አሁንም ዳንኤል እግዚአብሔርን ለመታዘዝ እምቢ ያለውን ብልጣሶርን ሲመክር እንዲህ ይለዋል።

እግዚአብሔር በናቡከደነጾር ላይ ያደረገውን ሁሉ ታውቃለህ፤ ሆኖም ይህን ሁሉ እያወቅህ በእግዚአብሔር ፊት ታበይክ እንጂ ራሱን አላዋረድክም ይለዋል። ስለዚህ ብዙዎች ገዢዎች እና አስተዳዳሪዎች በምዕ. 5: 15-23 ላይ የተገለጸው ትምህርት ከእግዚአብሔር የተሰጣቸው እንደሆነ አይገነዘቡም።

52. ጥያቄ፡- ሀ/ እግዚአብሔር ከነገሥታት ጋር ያለውን ግንኙነት ምዕ.4 የሚገልጸው በአንድነት ያለ መንገድ ነው?

መልስ፡- እግዚአብሔር ከአሕዛብ ገዢዎች ሁሉ በላይ የሆነ የሰማይና የምድር ጠቅላይ ገዢ እንደሆነ እናየዋለን። ይህንንም እግዚአብሔር በናቡከደነጾር ላይ በፈጸመው ድርጊት ልንረዳው እንችላለን።

ለ/ የምድር ገዢዎች በሞላ ለተሰጣቸው ኃላፊነት በእግዚአብሔር ፊት መልስ ስለሚጠየቁና ስለሚሰጡ ምን ማድረግ ይኖርባቸዋል? ምዕራፍ 4: 19-27።

መልስ፡- የምድር ገዢዎች ሁሉ በያዙት ሥልጣን ላይ ያስቀመጣቸው እግዚአብሔር ስለሆነ ለሚያደርጉት ሁሉ የበላይ ተቆጣጣሪያቸውና ፈራጃቸው እርሱ ራሱ ስለሆነ ለእግዚአብሔር ፈቃድ ራሳቸውን በትህት እና ማስገዛት ይኖርባቸዋል፤ ምዕ.4: 26-27።

ጥናት አምስት

ጥያቄዎቹን ከመመለሳችሁ በፊት ምዕራፍ አምስትን ቢያንስ ሁለት ጊዜ ደጋግማችሁ አንብቡት።

53. ጥያቄ፡- የምዕራፍ አምስት ዘመን መቼ ነው?

መልስ፡- ምዕራፍ አምስት ስለ ባቢሎን መንግሥት ፍጻሜ ይናገራል። ይህ ናቡከደነጾር ባዩው ሕልም ውስጥ በምስሉ ራስ የወርቅ ምዝምዝ የተመሰለው የባቢሎን መንግሥት በ538 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ተረጸመ።

54. ጥያቄ፡- ብልጣሶር በእግዚአብሔር ፊት የሠራው አስከፊ ኃጢአት ምን ነበር?

መልስ፡- ብልጣሶር በቤተ መቅደስ ለእግዚአብሔር አገልግሎት ይጠቀሙባቸው የነበሩትን ከወርቅና ከብር የተሠሩትን ዋንጫዎች አስመጥቶ ከሚስቶቹና ከቱባቶቹ እንዲሁም ከመኳንንቶቹ ጋር ላቆሙት የወርቅና የብር ጣኦታት እየሰገዱ እንዲጠጡባቸው በማድረግ እግዚአብሔርን በደለ። ይህ አድራጉቱ በእግዚአብሔር ፊት አጸያፊ ከመሆኑም በላይ የእግዚአብሔርን ስም በቀጥታ ማዋረድ እና ማርከስ ነበረ። የብልጣሶር ታላቅ ኃጢአት ይህ ነበረ።

ዳንኤል ለንጉሡ ብልጣሶር በግድግዳ ላይ የተጻፈውን ጽሕፈት ትርጉም ሊገልጽለት ሲመጣ እንዲሁ አለው፡- አንተ ንጉሥ ናቡከደነጾር በእግዚአብሔር ፊት ሲታይ እግዚአብሔር እንዳዋረደውና እንደ በሬ ሣር

እንዲበላ እንዳስደረገው እያወቅህ የሰማይን አምላክ በመፍራት ፈንታ እጅግ ጉቀሽዋልና ይህ ጽሑፍ አገተን ለመገወጽ ከእግዚአብሔር ዘንድ መጥቷል። ስለዚህ በጽሕፈቱ መሰረት አንተም ትዋረዳለህ። መንግሥትህንም ከአንተ ላይ ይወስዳል አለው፡ ምዕ.5: 17-25።

እንደዚሁም የወንጌልን ሥራ ላያውቅ ከሚያራክስ እና ከሚያጥላላ ሰው ጋጢአት ይልቅ አውቆ የሚያጥላውና የሚያራክሰው ሰው ጋጢአትና ፍርድ የላቀ ይሆናል።

55. ጥያቄ:- ሀ. ዳንኤል በንጉሥ ብልጣሶር ዘንድ ያልታወቀ ሰው መሆኑ ምን ያሳስባችኋል?
በባቢሎን የነገሡትን ነገሥታት ስም ልትዘረዝሩት ትችላላችሁ?
መልስ:- ንጉሥ ብልጣሶር አለማወቁ እግዚአብሔርን ማወቅ የሚያስተምረው ሰው እንዳልነበረውና ጣኦት አምላኪ እንደነበረ ያሳስባል።

የባቢሎን ነገሥታት የሚከተሉት ናቸው:-

1. ኔቢፓላዶር ከ625-604 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት
2. ናቡከደነጾር ከ606-561
3. አዊል ማርድክ ከ561-560

2ኛ ነገ.25:27፤ ኤር.52:31

4. አረገላሻር 559-556
5. ለባሽ ማርዶክ 556
6. ናቡኒዳስና ልጁ 556-536

ናቡከደነጾር ከሞተ በኋላ በ25 ዓመት ውስጥ 5 ነገሥታት ነገሠው ነበር። አመጨረሻ ገደማ የነገሡት ነገሥታት ጣኦት አምላኪዎች ስለነበሩና ዳንኤልም ከርኩስታቸው ተመልሰው እግዚአብሔርን ብቻ ማምለክ እንዳለባቸው ይዘልፋቸው ስለነበረ አብዝተው ይርቁት ነበር። ከዚህ የተነሳ የመጨረሻው ንጉሥ ዳንኤልን ሊያውቅ ችሎአል።

በምዕራፍ አምስት ላይ እንደተወሳው የናቡከደነጾር ልጅ እንደ አባቱ የምድር ሁሉ ገዢ በመሆን ፈንታ የባቢሎን ብቻ አስተዳዳሪ ሊሆን ችሎአል። አባቱ ናቡከደነጾር ዳንኤልን በክብር ከፍ ከፍ አድርጎ በገዢዎች ላይ የበላይ አስተዳዳሪ ባደረገው ወቅት በከፍተኛ የመንግሥት ሥራ ውስጥ አስገብቶት ስለነበረ ልጁ እምብዛም ላያውቀው ይችላል።

55. ጥያቄ:- ለ/ በዚያን ጊዜ የዳንኤል ዕድሜ ምን ያህል ይሆናል?
መልስ:- ዳንኤል ወደ ባቢሎን የተማረከው በ606 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ሲሆን በምዕራፍ 5 ውስጥ እንደተወሳው ለንጉሡ የታየውን ጽሕፈት ለመተርጎም በፊቱ የቀረበው በ538 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ነበረ።

ይኸውም ዳንኤል ተግርኮ ሲመጣ ከ16-20 ባለው የዕድሜ ክልል ውስጥ ሲሆን ጽሑፉን ሲተረጉም በ84ና 88 ዓመት የዕድሜ ክልል መካከል ሊሆን ይችላል።

55. ጥያቄ:- ሐ/ ንጉሡ የጽሕፈት ትርጉም ምን እንደሆነች ሊያውቅ ሲጪነት ዳንኤል እንዴትና ከምን የተነሳ ሊታወስ ችለ?

መልስ:- ንጉሥ ብልጣሶር የጽሕፈቱን ትርጉም ሊያውቅ ሲጪነት ዳንኤል የእግዚአብሔር መንፈስ ያለበት ሰው እንደሆነ እና የታሠረውን ሁሉ መፍታት የሚችል ሰው መሆኑን ያስታወሰችው የናቡከደነጾር ሚስት የነበረችው የብልጣሶር እናት ነበረች። ምክንያቱም የንጉሡ አባት ናቡከደነጾር በሕልሙ የተመለከተውን ምስል ትርጉም የፈታለት ዳንኤል መሆኑን ታውቅ ስለነበር ነው። ስለዚህ ዳንኤል ሊታወስ የቻለው የእግዚአብሔር መንፈስ ያለበት ሰው በመሆኑ ነው።

56. ጥያቄ:- ዳንኤል ስለ ንጉሥ ብልጣሶር ነውረኛነት የተናገረው በእንዴት ያለ ሁኔታ ነበረ? 5:17-23።

መልስ:- አባቱ ናቡከደነጾር እግዚአብሔር የሰማይና የምድር አምላክ እንደሆነ አውቆ ሳያከብረው በፊት ስለታበየና ስላቃለለው ኃጢአቱ ታላቅ እንደነበረ አስታውሶታል። ይህንን ልጁ ብልጣሶር ደግሞ እያወቀ የቤተ መቅደሱን ዕቃ ሰላርከሰና ሌሎች አማልክትን ስላመለከ እግዚአብሔር መንግሥቱን ከእርሱ ነጥቆ ለሌላ ሰው እንደሚሰጥ ነግሮታል። ዳንኤል በብልጣሶር ላይ አምስት ኃጢአቶች አግኝቶበታል።

1. እግዚአብሔር ለአባቱ ካደረገለትና በኋላም ካመጣበት ቅጣት ስለ እውነተኛው አምላክ ስለ እግዚአብሔር ቢያውቅም ራሱን አላዋረደለትም።
2. ታበየ።
3. በቤተ መቅደስ ይቀመጥ የነበረውን የእግዚአብሔርን መገልገያ ዕቃ አረከሰ።
4. ጣሉትን አመለከ።
5. እግዚአብሔር ግንኙነቱን ከገቡ ነገር ከሕይወቱ አስወግዶ እንዳይጠቀምበት እምቢተኛ ሆነ።

57. ጥያቄ:- በዚያች ሌሊት የባቢሎን መንግሥት ከእጁ ተነጥቃ ለፋርስ መንግሥት እንደምትሰጥ ብልጣሶር በምን ተረዳ?

መልስ:- መንግሥቱ ከብልጣሶር እጅ ተነጥቃ ለፋርስ ንጉሥ የመሰጠትዋ ዜና የተገኘው በግድግዳ ላይ ተጽፎ ከነበረው ጽሑፍ ነበር። ከዚህም ሌላ ባቢሎን እንደምትወድቅ ከብዙ ዘመን በፊት በነብያት ተነግሯል፤ ኢሳ.ምዕ.13 እና 14፤ 21:1-10፤ ኤር.ምዕ.50 እና 51።

የሚደገና የፋርስ ሠራዊት በዚያችው ሌሊት ወደ ባቢሎን መጥተው ወደ ከተማው ይገባ የነበረው ውኃ ወደ ሌላ አቅጣጫ እንዲፈስ ቦይ

ቀፍረውለታል። ከዚያም ቀድሞ ለውኃው መግቢያ በተተወው ቀዳዳ በኩል ተሽሎክልከው በመግባት ከተማውን በቁጥጥራቸው ሥራ አደረጉ።

በቀላሉ በማንም እጅ ሊከፈት የማይችለውን የባቢሎንን ከተማ በር እግዚአብሔር ከፍተላቸዋል፤ የቂርስ ሠራዊት ወደ ከተማው ገር ብለው በማግባት ከተማዋን በእጃቸው ሲያደርጉ ንጉሡን ደግሞ እንደ ሚዳ ከብት አርደው ገድለውታል። የባቢሎን ከተማ ዙሪያ አጥሮች በማንም ሊበገሩ የማይችሉ እንደሆኑ ቢታወቁም እግዚአብሔር ለሚዶናውያን ንጉሥ ለዳርዮስ አሳልፎ ሰጥቶታል፤ ምዕራፍ 5:31። ዳርዮስ ፋርስን አስተባብሮ እና ባቢሎንን አሸንፎ መላውን ሥልጣን ከጨበጠ በኋላ ስሙን ለውጦ ቂርስ ተብሎ እንደተጠራ ብዙ ምሁራን አትተዋል።

ጥናት ስድስት

ጥያቄዎቹን ከመመለሳችሁ በፊት ምዕራፍ ስድስትን ቢያንስ ሁለት ጊዜ ደጋግማችሁ አንብቡት።

58. ጥያቄ፡- ዳንኤል በአናብስት ጉድጓድ ተጥሎ በመትረፉ ንጉሡ ለእግዚአብሔርና ለሕዝቡ ያለውን አስተሳሰብ ሊለውጥ የቻለው እንዴት ነው? ውጤቱስ ምን ሊሆን ቻለ?

መልስ፡- ዳንኤል በንጉሡ ፊት ከማንኛቸውም የላቀ ክብርና ሞገስ እንዳገኘ የተረዱት ሹማምንቶች ቀንተው በንጉሡ ፊት የሚዋረድበትን መንገድ መፈለግ ጀምረው ነበር። ዳንኤል ምንም ነቀፋ ያልተገኘበት ሰው ስለነበረ ከንጉሥ በስተቀር ማንም ሰው ለ30 ቀናት ከአምላኩም ሆነ ከሰው አንዳች ነገር እንዳይለምን ንጉሡን አባብለው ውላኔ እንዲያደርግና በወሰነው ጽሑፍ ላይ ማሳተም እንዲያትም አደረጉት። ይህን ሕግ ተላልፎ የተገኘ ሰው ወደ አናብስት ጉድጓድ እንዲጣል አስወሰኑ። ከዚህ በኋላ ዳንኤል እንደ ልማዱ በቀን ሶስት ጊዜ በጸሎት መቅረቡ ተደርሶበት በንጉሡ ፊት ተከሶ ቀርቦ በንጉሡ ትዕዛዝ መሠረት በአንበሶች ጉድጓድ ተጣለ። እግዚአብሔር ግን ዳንኤል በአንበሶች እንዳይበላ ጠበቀው። ንጉሡም ዳንኤል በአንበሳ ጉድጓድ እንዲጣል ያስደረጉት ሹማምንት ተገዥ ስለደረሰበት ከነቤተሰባቸው በአንበሳ ጉድጓድ ተጥለው እንዲያልቁ አድርጓል። በውጤቱም፡-

1. አገሩ ከእግዚአብሔርና ከእስራኤል ጠላቶች ነፃ ወጣ።
2. ንጉሡ ባጠቃላይ በግዛቱ ውስጥ የሚኖረው ሕዝብ ሁሉ እግዚአብሔርን እንዲያመልክ ትዕዛዝ አወጣ፡ 6:26-27።
3. በግዛቱ ሁሉ የእግዚአብሔር ታላቅነትና ኃያልነት ሊታወጅ ቻለ።
4. ዳንኤልም ከቀድሞው የተሻለ ሥልጣንና ክብር ተሰጥቶት ከፍ ከፍ ተደረገ። እግዚአብሔርም የሚቃወም ሰው ከተገኘ እርሱ፤ ቤተሰቡና ንብረቱ ጭምር በአንድነት እንዲደመሰሱ ታወጀ።

59. ጥያቄ፡- ከምዕ. 1-6 ያለውን ክፍል በጥንቃቄ ካነበባችሁ በኋላ የዓለምን ነገሥታት አዕምር የሚገዛው ምን እንደሆነ የራሳችሁን አስተያየት ሰጡ።

መልስ፡- ምዕራፍ አንድ፡- የእግዚአብሔር መልካም ፈቃድ ከሆነ እውነተኞቹን ክርስቲያኖች በመንግሥት ሥራ ውስጥ ከፍተኛውን ማዕረግ ሊሰጣቸው ይችላል።

ምዕራፍ ሁለት፡- እግዚአብሔር ከመጀመሪያው ጀምሮ የወገኖቹን የታሪክ ሂደትና ፍጻሜያቸውን ያውቃል። ክርስቶስ በመጨረሻ ላይ በእርሱ ላይ ያመዱትን ሊቀጠቅጥና ሊያጠፋ ስለሚመጣ ነገሥታትም ቢሆኑ ለእግዚአብሔር ያላቸውን አክብሮት እስከ መጨረሻው ጠብቀው በጽድቅና በእውነት ለእግዚአብሔር መገዛት ይገባቸዋል።

ምዕራፍ ሶስት፡- የምድር ባለሥልጣኖች እና መሪዎች ለሚያስተዳድሩት ሕዝብ እግዚአብሔርን የማምለክ ነፃነት ሊሰጡ እንጂ ሊነፍጉና ሊከለክሉ አይገባም። ይህን ባያደርጉ ግን እግዚአብሔር ለእነርሱ ሊያደርገው ያሰበውን ሊለውጥባቸው ይችላል።

ምዕራፍ አራት፡- እግዚአብሔር የነገሥታት ንጉሥና የገዢዎች ገዢ ስላለውና በምድር እና በሰማይ ያለውን ሥልጣን ሁሉ የጨበጠ ስለሆነ ምድራዊ ገዢዎች ራሳቸውን በእግዚአብሔር ላይ ከፍ ከፍ ሊያደርጉ ቢቃጡ ያዋርዳቸዋል እንጂ ያለ ተግላጽ አይተዋቸውም። ስለዚህ ገዢዎችና ባለሥልጣኖች ሁሉ ራሳቸውን በእግዚአብሔር ፊት ሕቅ ማድረግ አለባቸው።

ምዕራፍ አምስት፡- መሪዎች እና አስተዳዳሪዎች ሁሉ ለሚያደርጉት ግፍና አመጽ ሁሉ በእግዚአብሔር ፊት መልስ ስለሚሠጡበት ለሚያደርጉት ሁሉ ኃላፊነት አለባቸው። እግዚአብሔር ሥራቸውን መዝኖ እንደ ድርጊታቸው ይፈርድባቸዋል።

ምዕራፍ ስድስት፡- አሕዛብ ሁሉ የአምልኮ ነጻነት ሳይነፈጋቸው እግዚአብሔርን በትክክል እንዲያመልኩ መሪዎች መርዳትና ተቀናቃኞቻቸውንም መቅጣት ይኖርባቸዋል። ክርስቲያኖች በአጠቃላይ ለሚሠሩት ሥራ ሁሉ በእግዚአብሔር ፊት የመጠየቅ ኃላፊነት ስላለባቸው ለእግዚአብሔር እንደሚያገለግሉ ሆነው ሥራቸውን በትክክል መሥራት ይኖርባቸዋል።

60. ጥያቄ፡- እኛስ ዛሬ ከእነዚህ ምዕራፎች ባገኘነው ትምህርት ገዢዎችንና ምዕመናንን ለናገለግላቸው የምንችለው እንዴት ነው?

መልስ፡- ከአገር አስተዳዳሪዎች ጋር የመገናኘት እድል ከገጠሙን እነዚህ ምዕራፎች ቡተለይ የተጻፉት ለእነርሱ መሆኑን በማሳሰብ ያለባቸውን ኃላፊነት እንደ እግዚአብሔር ፈቃድ ሊወጡ እንደሚገባ ማሳሰብ ይኖርብናል። ከዚህም በቀር

አማኞች ደግሞ ሁልጊዜ እግዚአብሔርን በማክበር እንደ ፈቃዱ ቢመላለሱ እግዚአብሔር እንደሚባርካቸው እና ሞገስ እንደሚሆንላቸው ልናሳስባቸው ይገባል። እግዚአብሔር ካልፈቀደለትና በእጁ አሳልፎ ሊሰጠን ካላስቻለ በቀር ማንኛውም ገዢ ሊያጠፋቸው እና እጁን ሊጭንባቸው እንደማይችል የማስተማር ኃላፊነት አለብን።

ጥናት ሰባት

ጥያቄዎቹን ከመመለሳችሁ በፊት ምዕራፍ ሰባትን ቢያንስ ሁለት ጊዜ ደጋግማችሁ አንብቡት።

61. ጥያቄ፡- በምዕ.7 ውስጥ የተወሳው ታሪክ የተፈጸመው በየትኛው ዘመን ነበር? በዚያን ጊዜስ ዳንኤል ስንት ዓመቱ ነበር?

መልስ፡- በዳንኤል ምዕራፍ 7 ላይ ያለው ታሪክ የተፈጸመው ንጉሥ ብልጣሶር የባቢሎን ንጉሥ ሆኖ በተሾመበት በመጀመሪያው ዓመት አካባቢ ነበረ። በዳን. 7:1 ላይ እንደተወሳው ይህ ዘመን 540 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ነበረ። በዚያን ዘመን የዳንኤል ዕድሜ ከ82-86 ዓመት ባለው መካከል ነበር።

62. ጥያቄ፡- ምዕ.4 ሁለትና ምዕ. ሰባት ያላቸው ግንኙነትና ሁለቱን ምዕራፎች ስታወዳድሩ የምታገኙት ትምህርት ምንድነው?

መልስ፡- ምዕ. ሁለት እና ምዕ. ሰባት የሚያስተምሩት ስለ አንድ ተመሳሳይ ስለሆነ ነገር ነው። በምዕራፍ ሁለት አራቱ መንግሥታት ንጉሥ ናቡከደነጾር በሕልሙ በተመለከተው ምስል ትርጓሜ ላይ ተገልጿል። በምዕራፍ ሰባት ላይ ደግሞ በአራቱ አራዊት መልክ ላይ በመመርኮዝ ተገልጿል። በምዕ. ሁለት ውስጥ ከተራራ ላይ ተፈንቅሎ በዓለም ሕዝብ ላይ ይገዙ የነበሩትን ነገሥታት ያደቀቃቸው ድንጋይ በክርስቶስ ይመሰላል። በምዕ. 7 ውስጥ ደግሞ አራቱን አራዊት ካጠፋ በኋላ በመጨረሻ ለሺህ ዓመት በምድር ላይ የሚነገሰው ክርስቶስ እንደሆነ ተገልጿል፤ ቁ.13 እና 14።

በምዕራፍ 7 የታየው ሕልም በቁ. 1-14 ውስጥ ተተርኮ በቁ. 15-28 ትርጉሙ ተገልጿል።

63. ጥያቄ፡- የአራቱን አውራጆች ምንነት የሚገልጸው የትኛው ቁጥር ነው? በወርቅ፤ በብር፤ በናስና በብረት እንዲሁም በሸክላ ቅልቅል በተሠራው ምስል ላይ ናቡከደነጾርን የሚወክለው የትኛውን የምስሉን ክፍል ነው?

መልስ፡- ዳንኤል 7:17 አራቱ አውራጆች አራቱ ነገሥታት እንደሆኑ ይገልጻል። ዳንኤል ደግሞ ንጉሥ ናቡከደነጾርን የሚወክለውን የምስሉ አካል በወርቅ የተሠራው ራሱ እንደሆነ ሲገልጽ «አንተ የወርቁ ራስ ነህ ካንተም በኋላ ከአንተ የሚያንስ ሌላ መንግሥት ይነሳል? ብሏል። ሌላው መንግሥት ደግሞ በምዕራፍ

7:23 ላይ የተወሳው የተባለው አራተኛው መንግሥት ነው። አራተኛውም አውራ በምድር አራተኛው መንግሥት ይሆናል።

አራቱ መንግሥታት፡-

1. ባቢሎን!
2. ሚዶንና ፋርስ!
3. ግሪክና
4. ሮም ናቸው።

64. ጥያቄ፡- በቁ. 2ና 3 ላይ «አራቱ የሰማይ ነፋሳት በታላቁ ባሕር ላይ ይጋጩ ነበር» ምን ማለት ነው?

መልስ፡- አራቱ የሰማይ ነፋሳት የሚያመለክተው የመላዕክቶችን ኃይል ነው። ይኸውም የእግዚአብሔር መላዕክትና የሰይጣን መላዕክት ሲዋጉ የሚያሳይ ነው። በሕዝ. 37:9 የሚገኘው ነፋስ መንፈስ ቅዱስ ነው። በራእይ 7:1 የሚገኙት አራቱ ነፋሳት ወደፊት በምድር ላይ የሚፈርዱትና ለጊዜው ብቻ የታገዱት መላዕክት ናቸው። ስለዚህ እነዚህ ነፋሳት በምድር ላይ ወገኖችን ለመግዛት በመዋጋት ላይ ያሉት መንፈሳዊ ፍጥረቶች ናቸው። ሰይጣናዊው ኃይል ሰዎች በእግዚአብሔር ፈቃድ ላይ እንዲያምጹ እና እንዲቃወሙ በማድረግ ሊገዛቸው ይቻላል፤ የእግዚአብሔር መላዕክዊ ኃይል ደግሞ ወገኖች ሁሉ የእግዚአብሔርን ፈቃድ እንዲያደርጉ ሰይጣንን ያግዳል።

«ታላቁ ባሕር» በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ሁለት ትርጉም ተሰጥቶታል። በራዕ. 17:1፣ 15 ውሆቹ ሕዝብና ወገኖች ናቸው።

በዳን. 7:2 ላይ የተጠቀሰው ታላቁ ባሕር ከአሕዛብ መካከል የሚወጡትን በዓለም መንግሥታትና በአውራጆች የተመሰሉት ሕዝብና ወገኖች ናቸው።

ሁለተኛው ትርጉም በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ታላቁ ባሕር የተባለው የሚዲትራኒያን ባሕር ነው፤ ዘጉ.34:6፣ ኢያ. 1:4-9፣ 9:1፣ 15:12፣ 47፣ 23:4፣ ሕዝ.47:19-20፣ 48:28፣ ራዕይ 13:1። በዳን.7:2 ላይ ሚዲትራኒያን ባሕር የተወሳው አራቱ መንግሥታት ባሕሩን ለመግዛት በጣም ይጥሩ ስለነበረ ነው።

በዳን.7:3 ላይ ከባሕሩ የወጡት አራት አራዊት የባሕሩን ወደብ ይገዙ የነበሩት አራቱ መንግሥታት ናቸው።

65. ጥያቄ፡- በቁ.4 ላይ የተጠቀሰው አራዊት በየትኛው መንግሥት ይመስላል? ይህ አራዊት ከባቢሎን ንጉሥ ከናቡከደነጾር ጋር የሚመሳሰለው በምንድነው? «የተዘረጉ ክንፎችና የሰው ልብ ስጦታ» የተባለው ምንድር ነው?

መልስ:- በመጀመሪያው አውሬ የተመሰለው የመጀመሪያው የባቢሎን ንጉሥ ንጉሥ ናቡከደነጾር ነበረ። በመጀመሪያ የአሕዛብ የዓለም መንግሥት የተጀመረው በዚህ ሰው ነበረ። ይህ የባቢሎን መንግሥት በዳን. ምዕ. ሁለት ላይ በታየው ምስል ውስጥ በምስሉ የወርቅ ራስ ተመስሎአል፤ ናይሉም እንደ ብረት ጠንካራ ነበረ። አውሬውም የአራዊት ሁሉ ንጉሥ የሆነው አንበሳ ነበረ።

የንስር ክንፍ ነበረውና ራሱን ከፍ ከፍ አደረገ። ንስር ደግሞ የአእዋፍ ሁሉ ንጉሥ የሆነና ከማንኛቸውም ወፍ ይልቅ ከፍ ብሉ ወደ ሰማይ የሚበር ነው።

በምዕ. 7:4 ላይ የንስሩ ክንፍ እንደተነቃቀለ ናቡከደነጾርም በትዕቢት ልቡን ሲነፋ እግዚአብሔር ከሥፍራው ነቅሎ አዋርዶታል። ከዚህ በኋላ ንስሩ ወደፊት በክንፍ የሚበርር ወፍ መሆኑ ቀርቶ እንደ ሰው እንዲቆምና የሰው ልብ እንዲኖረው ተደረገ። በዚሁ አንጻር ናቡከደነጾርም ራሱን በእግዚአብሔር ፊት ዝቅ ዝቅ ያደረገ ትሁት ንጉሥ ሆነ። በምዕ.4:34-37 ላይ እንደተወሳው ልቦናው ተመልሶለት የሰው ልብ ይሆንለታል። መንግሥቱ አራዊት የሆነበት ምክንያት ለራሱ ክብርና ኃይል ምስጋና ስለፈለገና ራሱን ከፍ ከፍ ስላደረገ ነው። በአሥተዳደሩም የጽድቅ ፍርድ የሌለውና እንደ አራዊት የሰው ደም የተጠጣ በመሆኑ ነው።

66. ጥያቄ:- በቁ.5 ላይ የሚገኘው የትኛው ግዛት ነው? በታሪኩ ውስጥ ስለዚህ አውሬ የተጻፉት ልዩ ልዩ ነገሮች ምን ምን ናቸው?

መልስ:- ሁለተኛው አውሬ ሁለተኛው የዓለም መንግሥት የነበረው የሜዶንና የፋርስ መንግሥት ነው። ይህ መንግሥት እንደ መጀመሪያው መንግሥት ያልከበረ ከመሆኑ በላይ እንደ አንበሳም ቀልጣፋ አልነበረም። በአንዱ በኩል ራሱን አስነሳ የሚለው ሃረግ ፋርስ ከሜዶን ይልቅ ብርቱ እንደሆነ ያሳያል። በአንዱ በኩል ራሱን ከፍ ያደረገው ፋርስ ነው። በአፉ ውስጥ የነበሩት ሶስቱ ጎድኖች ሜዶንና ፋርስ የዋጥዋቸው ሶስቱ ወገኖች ናቸው። እነርሱም:-

1. በሰሜን ሊድያ
2. በምዕራብ ባቢሎን
3. በደቡብ ደግሞ ግብፅ ናቸው።

የደቡብ ሁለቱ ጎኖች በምዕ. 2 የተገለጸውን የምስሉን ሁለት ክንዶችና ደረቀን ይወክላሉ። እነዚህም ሜዶንና ፋርስን የሚያመለክቱ ናቸው።

67. ጥያቄ:- ከዚህ በላይ ያሉትን ክፍሎች በዝርዝር እንደገለጻችኋቸው ቁ.6ንም አብራሩት።

መልስ:- ሶስተኛው መንግሥት ግርክ ነው። የዚህ መንግሥት ምላሌ ነብር ሲሆን ልክ እንደ ነብር ፈጣንና ደም የተጠጣ ነበረ። በጀርባው ላይ ያሞራን ክንፍ የመሰሉ አራት ክንፎች አሉት። ክንፎቹም የፍጥነቱን መጠን ይጨምራሉት ነበር።

ታላቁና የመጀመሪያው የግሪክ መሪ እስክንድር የተለያዩ ነገሥታት ሞክረው ያልቻሉትን እርሱ በ13 ዓመት ውስጥ ዓለምን በአንድ ላይ አጣምሮ ሊገዛ ችሎአል።

የአውሬው ከንፎች ትናንሽ መሆናቸው ከእርሱ በፊት ከነበሩት መንግሥታት ያነሰ መሆኑን ያስረዳል።

ነበሩ አራት ራሶች ነበሩት፤ ይህ ደግሞ እስክንድር ከሞተ በኋላ መንግሥቱ ለአራት እንደሚከፈልያቸው መለከታል። እነዚህም፡-

1. በምዕራብ ግሪክ
2. በምስራቅ ባቢሎን
3. በደቡብ ግብፅ
4. በሰሜን ሶርያ ናቸው

68. ጥያቄ፡- ቁ. 7 የትኛውን መንግሥት ይጠቁማል?

መልስ፡- አራተኛው መንግሥት የሮም መንግሥት ነው። እርሱም እጅግ የሚያስፈራና የሚያስደነገጥ ከመሆኑ በላይ እጅግ የበረታ ሰለሆነ ለማጥፋትና ለመዋጥ የብረት ፐርሶች ያሉት አውሬ ነበር። ሮም በታላቁ ባሕር ዙሪያ ያሉትንና ሌሎችንም አገሮች ጭምር አሸንፋለች። ሮምም ከእርሷ በፊት የነበሩ አገሮች ሁሉ የማይወዳደሩአት ታላቅ አገር ነበረች። በምሳሌው እንደተገለጸው የብረት እገሮችና የብረት ፐርሶች ያሉት አውሬ የሮምን ጠንካራነት የሚያሳይ ምሳሌ ነው።

በምዕ. 2 ምስሉ 10 ጣቶች እንደነበሩት አይተናል፤ አሁን ደግሞ በምዕ. 7፡7 ላይ አውሬው 10 ቀንዶች አሉት። ይህ አሥር ቁጥር የሚያመለክተን በመጨረሻው የሮም መንግሥት በአሥር እንደሚከፋፈል ነው።

69. ጥያቄ፡- አሥሩ ቀንዶችና በኋላ የበቀለው ትንሹ ቀንድ በአሕዛብ መንግሥታት ውስጥ ስለማን የሚናገሩ ናቸው?

መልስ፡- አሥሩ ቀንዶች በምዕ. 2፡8 ላይ ከተጠቀሱት አሥሩ ጣቶች ጋር አንድ ናቸው። የምስሉ አሥር ጣቶች ድንጋይ ከተራራ ተፈንቅሎ እንደረጃቸው ሁሉ በመጨረሻው ዘመንም ክርስቶስ የአሕዛብን መንግሥታት አንድና ለዘላለም ፈጭኖ እስከሚያስወግዳቸው ድረስ የሮም መንግሥት ለመጨረሻ ጊዜ በአሥር ተከፍላ መተዳደር ትጀምራለች። ከዚህም በቀር የአውሬው አሥሩ ቀንዶች የሚያመለክቱት እነዚሁኑ አሥር ነገሥታት ነው።

ትንሹ ቀንድ የመጨረሻው ንጉሥ ነው። ይሄም ትንሹ ቀንድ ከእርሱ በፊት ከነበሩት አሥር ቀንዶች መካከል ሦስቱን ይነቅልና እነዚያን በጥቀሰበት ቦታ ላይ ራሱ ጣቶችና ማደግ ይጀምራል፤ ታላቅም ይሆናል። በአፋም ጸያፍና ታላላቅ ነገሮችን ይናገርበታል። ይህም በኋላ የተነሳና ታላቅ የሆነ መንግሥት

በሰይጣን ኃይል ታላላቅ ተአምራትን እያደረገ የእግዚአብሔርን ስም እያከፋፈለና እግዚአብሔርን እየተቃወመ ይናገራል። በፍጻሜውም አውሬው ይገደላል፤ 7:5፤ 11፤ ራዕይ 13:1-8፤ 14-15፤ 19:20።

70. ጥያቄ:- ባጠቃላይ ይህ አራተኛውና የመጨረሻው የአሕዛብ መንግሥት መቼና በእንዴት ያለ ሁኔታ ያበቃል?

መልስ:- ይህ በዳገ. 7:23 ላይ የተገለጸው አራተኛ አውሬ የሚመስለው በሮም መንግሥት መሆኑ ነው በቁ.24 ላይ አሥሩ ተንዶች እንዲን የሮም መንግሥት የሚመሩ አሥሩ ነገሥታት ናቸው።

በምዕ. 2 ላይ በሚገኘው ምስል ውስጥ አሥሩ የእግር ጣቶች የሚገልጹት የመጨረሻውን የአሕዛብ መንግሥት ፍጻሜ ነው። በዚያን ጊዜ ከሥር ያቆጠቆጠው አንድ ተንድ የበፊቶቹን ሦስቱን ተንዶች ነቅሎ በመጣል ያዋርዳቸዋል። እርሱም ታላቅ ይሆንና ታላላቅ የትዕቢት ቃሎችን ይናገራል። ቁ. 24 ይህ ንጉሥ ሶስቱን ነገሥታት ፀጥ የሚያደርጋቸው እንደሆነ ይናገራል።

በቁጥር 25 ላይ እንደተወሳው ይህ ንጉሥ በእግዚአብሔር ላይ እንኳ በድፍረት የሚናገር ቢሆንም እግዚአብሔር በምድር የተሰጠውን የሰውን ትዕዛዝ ሁሉ እንደ ፈቃዱ የሚለውጥ መሆኑ እሙን ነው። ይህ በኋላ በተነሳው ተንድ የተመሰለው ንጉሥ ተቃውሞውን በእግዚአብሔር ላይ ከማጠናከሩም በላይ የእግዚአብሔር ሕዝብ የሆኑትን ግለት በሌላ አነጋገር «የልዑል ቅዱሳን» የተሰኙትን ሰዎች ሊያጠፋቸው ይሞክራል። በመጨረሻም በቁ. 11 መሠረት አውሬው ተወግቶ ይወድቅ እና በእሳት እንዲቃጠል አልፎ ይሰጣል። ከዚህም በቀር ቁ.11ና 26 እግዚአብሔር እንደሚፈርድበትና በእሳት ባሕር ውስጥ እንደሚገለጹ ተጨማሪ መግለጫ ይሰጣሉ።

ከዚያም እግዚአብሔር መንግሥቱን ያጠፋና፤ ንጉሡን በእሳት ባሕር ውስጥ ይጥለዋል፤ ዳገ. 7:2፤ ራዕይ 19:20። ቁ.12 ደግሞ ምንም እንኳ ወገኖቹ ባይሸነፉም ስልጣናቸውን እንደሚነጠቁ ይናገራል። ክርስቶስ ይገዛቸዋል። ክርስቶስ በሚገዛበት በሺሁ ዓመት መንግሥት ውስጥ በዓለም የሚኖሩ የአሕዛብ ወገኖች ይገኛሉ።

ክርስቶስ በምድር ላይ ሁሉንም እንደሚገዛ በቁ.13ና 14 ላይ ተገልጿል። በምዕ. 2 ላይ የተገለጸው የምስሉን የእግር ጣቶች ካደቀቀ በኋላ ትልቅ ተራራ ሆኖ ምድርን የሞላው ድንጋይ ክርስቶስ እንደሆነ ራዕይ 20:4-6 ያስረዳል።

71. ጥያቄ:- በቁ.18፤ 22፤ 25 ና 27 የሚገኙት ቅዱሳን እነማን ናቸው?

መልስ:- እነዚህ በዚህ ጥቅስ ውስጥ የተገለጡት ቅዱሳን የአሕዛብ ወገን የሆኑት አማኞች አይደሉም። ምክንያቱም ክርስቶስ በደመና ላይ ሲገለጥ ወስዷቸው ስለነበረ

ነው። እነዚህ ከክርስቶስ ጋር በምድር ለ1000 ዓመት እንዲነገሡ ተስፋ የተሰጣቸው አይሁድ ናቸው። ከደዊት ዘር የተወለደውም ክርስቶስ ገጥሣቸው ይሆናል። ስለዚህ እነዚህ በዚያን ጊዜ ከክርስቶስ ጋር የሚሆኑት ቅዱሳን የእግዚአብሔር ሕዝብ የሆኑት አይሁድ ናቸው፤ ቁ.27። በቁ.25 አይሁድ መከራ ውስጥ እንደሚያልፉ ተነግሯል፤ ሆኖም ይህ ስደት የአሁኖቹን አማኞች አይነካቸውም። በቁ. 27 ውስጥ ልዑል የተባለው ክርስቶስ ነው።

በቁ. 13ና 14 መሠረት ይህንን መንግሥት የሚገዛ የሰው ልጅ የተባለው ክርስቶስ ነው። እርሱም አንዳንድ ጊዜ ልዑል ተብሎ ይጠራል። የልዑል ቅዱሳን ሕዝብ የተባሉት አይሁድ ሲሆኑ ገጥሣቸውም ክርስቶስ ራሱ ነው።

በቁ. 25 ላይ የመጨረሻው አውራ ግለት ሐሣዊው መሢህ በክርስቶስ ላይ ይናገራል። ሰይጣን በሐሣዊው መሢህ በኩል ዓለምን መግዛት ስለሚፈልግ ክርስቶስ በዓለም ላይ መንገሡን ይቃወማል።

አይሁዶች ለሶስት ዓመት ተኩል በሐሣዊው መሢህ እጅ አልፈው ይሰጣሉ። በቁ. 25 ላይ እስከ ዘመንና እስከ ዘመናች ድረስ እስከ ዘመንም እኩሌታ የተባለው ሶስት ዓመት ተኩል እንደሆነ በግልጽ ተነግሯል፤ ኤር.35:7-8፤ ኢዮ.2:11፤ 31 እና 32፤ ማቴ.24:21-22፤ ሮሜ 11:23፤ 25-27።

72. ጥያቄ፡- በቁ. 9-14 የተገለጸው ድርጊት የሚፈጸመው የት ነው?

መልስ፡- ከቁጥር 9-11 የተወሳወረ ድርጊት የተፈጸመው በመንግሥተ ሰማያት ነው። «በዘመናት የሸመገለው» የተባለው ደግሞ እግዚአብሔር ነው፤ ቁ.9። «የሰው ልጅ» የተባለው ደግሞ ክርስቶስ ነው፤ ቁ.11። እግዚአብሔር አብ ለክርስቶስ ሥልጣንን በምድር ይሰጠዋል፤ ቁ. 14።

101000 ጊዜ 101000 እና 1000 ጊዜ 1000 የተባሉት ከዓለም መጀመሪያ አንስቶ እስከ መጨረሻው ዘመን ድረስ በክርስቶስ እምነው የሞቱት ሰዎች ቁጥር ነው።

በቁ.9 ላይ የተዘረጉት ዙፋኖች ክርስቶስ በኤፌሶን 2:2 እና 6:12 ላይ የተገለጸውን በአየር ላይ ያለውን የሰይጣንን መንግሥት ወደ ምድር ከጣለ በኋላ እግዚአብሔር አብና ክርስቶስ ከቅዱሳኑ ጋር የሚነገሡበትን ዙፋን የሰይጣን ዙፋን በዝብረበት ቦታ ላይ እንደሚዘረጋ የሚያስረዳ ነው። ይህም በራዕይ 12:7-12 እና በዳን. 7:5 ላይ ተገልጿል። አማኞች በዚያ ለ1000 ዓመት ከክርስቶስ ጋር ይነግሣሉ። በተለይ ራዕይ 12:7-12 ሰይጣን ከአየር ላይ ወደ ምድር መጣሉን በሚገባ ያስረዳል። ስለዚህ ከዚህ አንጻር ዙፋኖች ተጣሉ የሚለውና ዙፋኖች ተነጠሉ የሚለው መግለጫ ምን እንደሆነ መረዳት አያስቸግርም። ሰይጣን ከአየር ተጥሎ አማኞች በቦታው ለዘላለም ይነግሣሉ።

73. ጥያቄ፡- በዳን.7:9-14 እና በራዕይ 4:5 እንዲሁም በምዕ.12 ላይ የተፈጸሙት ሁናቴዎች አንድ ዓይነት ናቸው?

መልስ፡- ሁለቱም ድርጊቶች አንድ ዓይነት ሁናቴዎችን ቢያሳዩም አንደኛው ድርጊት ክርስቶስ ለሺህ ዓመት በምድር ሊነገሥ ከመምጣቱ በፊት በሰባቱ ዓመት መጨረሻ ላይ የሚፈጸም ሲሆን ሌላው ደግሞ በመንግሥተ ሰማያት የሚፈጸም ነው።

1. እግዚአብሔር በመንግሥተ ሰማያት በዙፋኑ ላይ ተገለጠ፤ ዳን. 7:9-14 እና ራዕ. 4። በዙሪያውም በብዙ ሚሊዮን የሚቆጠሩ መሳዕከቶች ከበውት ነበር፤ ዳን. 7:9-10 እና ራዕይ 5:11።
2. የቀድሞው እባብ ሰይጣን ወደ ምድር ተጣለ፤ ራዕ.12:7-10። በኤፌ.2:2 ና 6፤ 12 አየር ወይም ሰማይ የተባለው መንግሥተ ሰማያት ሳይሆን በዓለም ዙሪያ ያለው ሕዝብ ነው። ክርስቶስ ሰይጣን ከሰማይ እንደሚጣል ተንብዮአል፤ ዮሐ.14:30፤ 2ኛ ቆሮ.4:4፤ ዮሐ.16:11፤ 12፤ 31፤ ሉቃስ 10:18።
3. የእግዚአብሔር ዙፋን በሰማይ 24 ሽማግሌዎች በተቀመጡባቸው ዙፋኖች ተከቦ ይታያል። እነዚህ 24 ሽማግሌዎች 12ቱ የብሉይ ኪዳን ሽማግሌዎች ሲሆኑ የቀሩት ደግሞ የአዲስ ኪዳን ሽማግሌዎች ናቸው።

እነዚህ ሽማግሌዎችም ክርስቶስ ለአግኞች ያደረገውን መዋጀት ሲናገሩ «ከነገድ ሁሉ ከቋንቋም ሁሉ ከወገንም ሁሉ ከሕዝብም ሁሉ ሰዎችን ጥጅተህ ለዓምላካችን መንግሥትና ካህናት ይሆኑ ዘንድ አደረገሃቸው በምድርም ላይ ይነግሣሉ» ይሉላቸዋል፤ ራዕይ 5:8-9።

4. መጻሕፍትም ተከፈቱ፤ ዳን.7:10-12 ና ራዕይ 5:8-9።
5. አውሬውና ተከታዮቹ ሁሉ ተፈረደባቸው፤ ዳን.2:34-35፤ 7:11፤ ራዕ.19:19-20። እግዚአብሔር ሕዝቦቹ ያላቸውን አይሁድን ለማስጨነቅና ለማንገላታት የሐሣዊ መሢህ ግብረ አበር ወገኖችንና መንግሥታትን እግዚአብሔር ይፈርድባቸዋል፤ ማቴ. 25:31-46።
6. ኢየሱስ ክርስቶስ ከቅዱሳኑ ጋር በምድር ሁሉ ላይ ሊገዛ ከእግዚአብሔር አብ ሥልጣንን ይቀበላል፤ ዳን.7:13-14፤ ራዕ.5:9-14።

74. ጥያቄ፡- ቅዱሳን የሚገቡበት ሰማያዊ መንግሥትና የድርጊቱ አፈጻጸም ከዚሁ ዓለም መንግሥትና ግዛት ጋር ምን ገንኙነት አለው? በቅደም ተከተል ግለጹ፤ ቂ. 18፤ 27።

መልስ፡- በሉቃስ 19:12 ላይ በምሳሌ የተነገረው ቃል ክርስቶስ አባቱ ዘንድ ሄዶ መንግሥትን ይዞ በመመለስ በምድር እንደሚነግስ ይናገራል። የክርስቶስ መንግሥት ከአባቱ የሚቀበለው እንጂ የዚሁ ዓለም መንግሥት ስላልሆነ ደቀ መዛሙርት እርሱን ለማንገሥ መዋጋት አያስፈልጋቸውም፤ ዮሐ.18:36።

ዳን. 7:18፤ 27 ላይ ደግሞ እሥራኤላውያን ከንጉሣቸው ከክርስቶስ በታች ሆነው በምድር እንደሚነግሡ ያሳያል፤ ኢሳ. 60:12፤ 21፤ 66:10-13፤

25:6-10። ከዚህም በቀር አይሁድ ለሌሎች የዓለም ወገኖች ልክ እናት ለልጆችዋ እንደምትሆንላቸው ይሆኑላቸዋል።

የአሕዛብ ወገኖች ሁሉ በአይሁድ ወገን በኩል በሚመጣው ቢዛችን በክርስቶስ ይባረካሉ። ኢሳ.66: 10፣ 12: 13። የአሕዛብ ወገኖች እንደ እናት ከሆነችው ከእነሳራዬ ጠገድ እንደ ሕጻን ልጅ ይታያሉ። አማኞችም በዚህ በዚህ ምድር ላይሆኑ በመንግሥተ ሰማያት ከክርስቶስ ጋር ይነግሣሉ። ምክንያቱም የጠረውን ሰማያዊ አካል ለብሰው በምድር መሆን ስለማይገባቸው ነው። ራዕይ 20:4-6፣ ኢሳ.11: 19፣ 65: 17-25፣ 2:4፣ ሆሴ.2: 18፣ ሚክ. 4: 1-8።

75. ጥያቄ፡- ትንሹ ቀንድ የተባለው ማነው? በቁ. 25 ላይ የተጠቀሰው ሃሳብ ትርጉም ምንድን ነው? ይህንን ለመግለጽ በመጽሐፍ ቅዱስ ከሚገኙ ተመሳሳይ ሃሳብ ካላቸው ጥቅሶች ጋር በመነጻጸር አስረዱ።

መልስ፡- በቁ. 8 ላይ የተገለጹት አሥሩ ቀንዶች ነገሥታትን እንደሚያመለክቱ ይሄም ትንሹ ቀንድ ስለ ሌላ አንድ ንጉሥ የሚያመለክት ነው። ይህ ንጉሥ ከአሥሩ መካከል ሦስቱን ከጣለ በኋላ በሥፍራቸው እንደሚነግሥ ቁ.24 ያመለክታል።

ይህ ንጉሥ በቁ. 25 ላይ እንደተወሳው በእግዚአብሔር ላይ ክፉ ቃል የሚናገር ከመሆኑ በላይ በዚሁ ተመሳሳይ ወቅት የእግዚአብሔር ሕዝብ የተባሉትን አይሁድን ለማጥፋት ብዙ ጥረት ያደርጋል። በዚህ ጊዜ አማኞች ሁሉ ቀደም ብለው ወደ ኦብ ስላረጉ በምድር አይኖሩም።

እርሱም አይሁድ እንዲያከብሩት እግዚአብሔር የሰጣቸውን በዓላትና ሰንበታት ሁሉ ይሸራል። አይሁድም 3 1/2 ዓመት በእጁ አልፈው ይሰጣሉ። ይህም የያዕቆብ መከራ የተባለው ነው። ይህ 3 1/2 ዓመት የሰባቱ 7 ዓመት የመጨረሻ አጋማሽ ነው። 2ኛ ተሰ.2: 3-4፣ ዳን.9: 27። በራዕይ 11:3 ላይ የተጠቀሰው ሶስት ዓመት ተኩል የ7ቱ ዓመት የመጀመሪያዎቹ አጋማሽ ነው።

ጥናት ስምንት

ጥያቄዎቹን ከመመለሳችሁ በፊት ምዕራፍ ስምንትን ቢያንስ ሁለት ጊዜ ደጋግማችሁ አንብቡት።

የምዕራፉ መግቢያ በቁ. 1 ና 2 ላይ ተሰጥቷል።

ክፍል 1 - ራዕይ ቁ. 3 - 14

1. እርግጠኛና እውነተኛ ራዕይ - ቁ. 3-12

ሀ/ ዳንኤልና የፍየሉ አውሬ - ቁ.3-8

ለ/ ትንሹ ቀንድ - ቁ.9-12

2. ተጨማሪ ልዩ ራዕይ - ቁ. 20-22

ክፍል 2 - ትርጉም - ቁ. 15-26

1. እርግጠኛው ትርጉም - ቁ.20-25

ሀ/ ሚዶንና ፋርስ እንዲሁም ግሪክ ቁ.20-22

ለ/ የሚያስፈራ ንጉሥ ቁ.23-25

2. የልዩ ራዕይ ፍጻሜ ቁ.26 መጨረሻው፡- ቁጥር 27

76. ጥያቄ፡- ምዕ.8 የታየው መቼ ነው? በዚያን ዘመን የዳንኤል ዕድሜ ምን ያህል ነበር?

መልስ፡- ዳንኤል ይህንን ራዕይ ያየው በብልጣሪ ዘመን መንግሥት 3ኛ ዓመት መጨረሻ አካባቢ በ538 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ገደማ ነበር። በዚያን ጊዜም የዳንኤል ዕድሜ በ84ና በ88 ዓመት መካከል ይሆናል። በምርኮ በቀየበትም አገር ለ68 ዓመት ያህል ኖርዋል።

77. ጥያቄ፡- ዳንኤል ይህንን ራዕይ ሲያይ የት ነበረ? የአገር አስተዳደርን በሚመለከት ጉዳይስ የመንግሥት ሠራተኛ ነበረ?

መልስ፡- በዚያን ጊዜ ዳንኤል የፋርስ አውሬዳ በነበረችው በኤላም ዋና ከተማ በሱሳ ነበረ። ሱሳም የፋርስ ጠቅላይ ግዛት ነበረች፤ ዳን.8፡1-2። ከዚህም በቀር በራዕዩ ራሱን ከጤግርስ ወንዝ በስተምሥራቅ በሚገኘው በኤላይ ወንዝ ሆኖ ያገኘዋል። ዳሩ ገን ዳንኤል በወቅቱ ይኖር የነበረው በባቢሎን ነበረ።

ዳንኤል በራዕዩ ውስጥ ባቢሎንን ያሳየው በዚያ ዓመት የሚፈርስ በመሆኑ ነው።

ዳንኤል በዚህን ጊዜ ያየው ራዕይ ከባቢሎን ቀጥለው ለሚጽፏቸው ለፋርስና ለግሪክ መንግሥታት ነው። እርሱም ራዕዩን የተመለከተው በፋርስ ተቀምጦ በሆነም ፊትን የግሪክ መንግሥት ወደሚነሳበት አቅጣጫ ወደ ምዕራብ አዙሮ ነበር።

78. ጥያቄ፡- ይህ ምዕራፍ በጠበቁና በተመጣጠኑ ስንት ክፍሎች ይከፈላል? የክፍሎቹ ዋና ሐሳብ ምንና ምንድነው?

መልስ፡- ምዕራፉ በሁለት የተያያዘ ክፍሎች ይከፈላል።

1. ምዕ.8፡1-14 - ራዕይ

2. ምዕ.8፡15-27 - ትርጉም

79. ጥያቄ፡- የምዕራፉን ሃሳብ ለማብራራት መጽሐፍ ቅዱስን ተመርኩዛችሁ በማስረዳት ድጋፍ ሰጭ ጥቅሶችን አስፍሩ።

መልስ፡- በቁ. 16 ገብርኤል የራዕዩን ትርጉም ለዳንኤል እንዲገልጽለት ታዩ ለዳንኤል ትርጉሙን ይገልጽለታል።

በቁ.17 ገብርኤል ዳንኤልን አስተውሎ ባለው መሠረት ዳንኤል ራዕዩ ስለ ፍጻሜ ዘመን ሁናቴ መሆኑን ይረዳል።

በቁጥር 19 ገብእሬል ዳንኤልን «አስታውቅሃለሁ» ባለው መሠረት ያስረዳዋል። ትርጉሙ ገልጽ ሆኖ የቀረበው ለዳንኤል ብቻ ሳይሆን እኛም በትክክል ለንረዳው እንድንችል ነው። ዳንኤልም ይህንን መልዕክት ለማስተዋል የቻለው ትርጉሙ በራሱ መጽሐፍ ውስጥ ቁልጭ ብሎ ስለቀረበ ነው።

80. ጥያቄ፡- የዚህ ራዕይ ዓላማ ምንድነው?

መልስ፡- የራዕዩ ዓላማ ክርስቶስ በመጨረሻው ዘመን እስራኤላውያን ከገቡበት ከታላቅ መከራ እንደሚያወጣቸውና ለሺህ ዓመትም በምድር እንደሚነገሥ መግለፅ ነው።

ቁጥር 17 «ራዕዩ ለፍጻሜ ዘመን ነው» ቁጥር 19 «እነሆ በመቅሰፍቱ በመጨረሻ ዘመን የሚሆነውን አስታውቅሃለሁ፤ ይህ ለተወሰነው ለፍጻሜ ዘመን ነውና።» በዚህ ጊዜ የአሕዛብ መንግሥታት መጨረሻ ይሆናል፤ ቁ.23።

81. ጥያቄ፡- በቁ.17 ላይ የፍጻሜ ጊዜ በተባለውና በቁ.19 ደግሞ በቁጣው ፍጻሜ የተባለው ምንድነው?

መልስ፡- በቁ.17 «የፍጻሜ ጊዜ» የሚለውና በቁ.19 የቁጣው ፍጻሜ የሚለው ቃል ትርጉም አንድ ነው። ይሄም የራዕዩ ዋና ሃሳብ ነው። አይሁድ በ606 ዓመት ከቫርስቶስ ልደት በፊት በባቢሎናውያን እጅ ሲግረኩ እግዚአብሔር የፈረደባቸው ፍርድ ነው። በአሕዛብ መንግሥት መጨረሻም ላይ ክርስቶስ አይሁዶችን ከሐሳዊው መሠረዝ እጅ አድኖ ለሺህ ዓመት በምድር ይነግግል።

82. ጥያቄ፡- በዳንኤል ራዕይ ውስጥ የአውራ በጉና የአውራ ፍየሱ ቀንዶች ምላሌ ስለ የትኞቹ ነገሥታት ታሪክ ይነግሩናል?

መልስ፡- የአውራው በግ ሁለት ቀንዶች የሚደንና የፋርስ ነገሥታት ምላሌ ናቸው። ከሁለቱ ነገሥታት መካከል የፋርስ መንግሥት በመጨረሻ የወጣው ቀንድ ምላሌ ሲሆን ይህ የሚያመለክተው ከሚደን መንግሥት ይልቅ የፋርስ መንግሥት አነስተኛ መሆኑን ነው፤ ቁ.3። ደካማው መንግሥት ግን የሚደን መንግሥት ነው። በምዕ.7 ላይ የተገለጸው ድብም የፋርስንና የሚደንን መንግሥት ያመለክታል። ከሁለቱ ቀንዶች መካከል ከፍ ያለው የፋርስን መንግሥት የሚያመለክተው ነው። በምዕራፍ ሁለት ላይ ዳንኤል በተረጎመው ራዕይ ውስጥ በምስሉ ደረት ላይ የታዩት ሁለቱ እጆች ሚደንና ፋርስ ናቸው።

በቁጥር 4 ላይ እንደተመለከተው አውራው በግ በምዕራብ ባቢሎንን፤ በሰሜን ሊድያንን፤ በደቡብ ግብፅን እንደሚወጋ ለማሳየት በቀንዱ ይገኝም ነበር። ሊቋቋመው የቻለው ማንም አልነበረም። በራዕዩ ፍቺ መሠረት በኋላ ሚደን

እና ፋርስ እነዚህን ሶስቱን መንግሥታት አሸንፈዋቸዋል። በምዕ.7 ላይ ድቡ በአፋ የያዛቸው ሶስቱ ጎድኖች በግዛታቸው መጨረሻ ላይ የሚደቅቁትን ሶስቱን መንግሥታት ያመለክታል።

በቁጥር 5 የሚገኘው አውራ ፍየል የግሪክን መንግሥት የሚያመለክት ሲሆን ትልቁ ቀንድ ደግሞ የሚደገፍ የፋርስን መንግሥት ያሸነፈው ትልቁ እስክንድር ነው፤ ቁጥር 7።

በቁጥር 8 የመጀመሪያው ንጉሥ ከሞተ በኋላ መንግሥቱ በምሥራቅ ባቢሎን፤ በምዕራብ ግሪክ፤ በሰሜን ሶሪያ፤ በደቡብ ግብፅ ተብሎ በአራት ተከፍሏል። ይህም በቁጥር 22 ላይ ተገልጿል።

83. ጥያቄ፡- የራዕዩን ዓላማ የሚያሳዩት የትኞቹ ቁጥሮች ናቸው?

መልስ፡- የራዕዩን አብይ ዓላማ የያዘው ከቁጥር 9-12 የተወላው የትንሹ ቀንድ ታሪክ ቢሆንም ዋናው ሃሳብ ገብርኤል ለዳንኤል የገለጸውን የመጨረሻውን ዘመን ፍጻሜ የሚያመለክተውን በቁጥር 17 ላይ ያለውንም ሃሳብ ያጠቃልላል።

84. ጥያቄ፡- በቁጥር 9 የተጠቀሰው ትንሹ ቀንድና በቁጥር 23 ላይ የተጠቀሰው «ምስጢርን የሚያስተውለው ንጉሥ ስለማን የተነሣ ነው?

መልስ፡- በፍየሉ ራስ ላይ ቀንዶች በቀሉ። እነዚህም ከታላቁ እስክንድር በኋላ መንግሥቱ ለአራት እንደተከፈለ ያስረዳሉ። እነዚህም የምስራቅ፤ የምዕራብ፤ የሰሜን እና የደቡብ መንግሥታት ተብለዋል። በምዕ.7:8 ላይ በተነቃቀሉት በሶስቱ ቀንዶች ስፍራ የበቀለው የሰው የመሰሉ ዓይኖችና የትዕቢት አፍ ያለው ቀንድ የመጨረሻው ንጉሥ ሐሣዊው መሢሕ ነው። በቁ. 23 ላይ ደግሞ ይህ ንጉሥ የጌጢአት ዋንጫ ሲሞላ የሚነሳ ክፉና ጨካኝ እንደሆነ ይናገራል። ይህ ሁኔታ የሚፈጸመው ክርስቶስ ዳግመኛ ከመመለሱ በፊት ጥቂት ቀደም ብሎ ነው።

ይህ ፊት ጠንካራና ጨካኝ የሆነው ንጉሥ ሰይጣን በመጨረሻው ዘመን የከፋቱን ኃይል ሁሉ የሚሞላበት አመጸኛ ነው፤ ቁጥር 23። ቁጥር 24 ደግሞ የማጥፋቱ ኃይል ከሰይጣን የተቀበለው እንጂ የራሱ እንዳልሆነ ይነገረናል። በምዕ.7:25 ላይ ደግሞ ይህ ኃይል ሰይጣን አይሁድን እንዲያጠፋበት የሰጠው ኃይል እንደሆነ ያስረዳል።

85. ጥያቄ፡- በምዕራፍ 8 ውስጥ ይህ ሰው እንደሚነግሥ ተጠቅሷል፤ ስለዚህ ጥቅስ ትርጉም የተሰጠት ማስረጃዎች ምን ምንድናቸው?

መልስ፡- በቁ. 17 ና 19 ላይ ዳንኤል በራዕይ የሚያየው ክፉ ንጉሥ ሁኔታ በፍጻሜው ዘመን የሚደረግ መሆኑን መልእክተኛው ገብርኤል አስተውሎ ይለዋል። ይህም ንጉሥ በአይሁድ ላይ ታላቅ መከራና ፍርድ የሚያመጣው በዚህ በእስካብ መንግሥት መጨረሻ ዘመን ላይ ነው። ይህም ሁኔታ የሚፈጸመው ክርስቶስ

አይሁድን ከዚህ ክፉ ንጉሥ ፍርድ አድኖ ለሺህ ዓመት ንጉሣቸው ሊሆን ከመንገሡ ጥቂት ዓመታት ቀደም ብሎ ነው።

መልአኩም ይህ ንጉሥ ያለ እጅ እንደሚሰበር በቁጥር 25 ላይ ገልጾታል። ዳንኤል ምዕ.2:34፣ 44 ይህ ንጉሥ ራሱ ሐሣዊ መሢሕ እንደሆነና ክርስቶስ ሲገለጥ መንግሥቱን በእግዚአብሔር ፍርድ አጥፍቶ የአይሁድ ንጉሥ እንደሚሆን ያስረዳል።

አንዳንድ ምሁራን ትንሹ ቀንድ ከአራቱ የግሪክ ነገሥታት መካከል ሴሰኛ የነበረው የሶርያ ንጉሥ አንተየኮስ አጲፋኖስ ነበረ ይላሉ። ይህ ንጉሥ በዘመኑ የአይሁድን ቤተ መቅደስ ያረከበ እና አይሁድን ያሳደደ ከመሆኑ በላይ ወደፊት የሚገለጸው የሐሣዊ መሢህ ምሳሌ ነው። ይሁን እንጂ በዳንኤል ምዕ. 8 ላይ የተወላው ታሪክ ስለዚህ ሳይሆን ወደፊት ስለሚመጣው ስለ ሐሣዊው መሢህ ስለራሱ ነው። ለማስረጃ ያህል ሰባት ነጥቦችን ማቅረብ ይቻላል፡-

1. በቁጥር 9 እንደተወላው አንተየኮስ አጲፋኖስ በምስራቅ በኩል ድል ያደረገው ንጉሥ አልነበረም።
2. አንተየኮስ ኤጲፋኖስ «የአለቃዎች አለቃ» በሆነው በክርስቶስ ላይ አልተነሳም፤ ቁ.25።
3. የክርስቶስ ቤተ መቅደስ በአንተየኮስ አልረከሰም።
4. መቅደሱና አይሁድ ከአንተየኮስ እግር በታች ለሁለት ሺህ ሶስት መቶ ቀናት /2300/፤ ወይም 6 ዓመትና 4 ወር ከ20 ቀናት አልተረገጠም።
5. በኃጢአታቸው ምክንያት አይሁድ በዐንተየኮስ እጅ አልፈው አልተሰጡም። ዳሩ ግን ከእርሱ ጋር ባደረጉት ጦርነት ድል አድርገውት ነጻነትን አግኝተዋል። ስለዚህ ይህ ጦቱ ጨካኝ የሆነው ንጉሥ እግዚአብሔር ወደፊት ሊያጠፋው ያለው የሐሣዊ መሢህ እንጂ የአንተየኮስ አይደለም።
6. አንተየኮስ የተነሳው ከአራቱ መንግሥታት መጀመሪያ ላይ ነበረ። ሐሣዊ መሢህ ግን የሚነሳው በአራቱ መንግሥታት መጨረሻ ላይ ነው፤ ቁ.23።
7. የሐሣዊ መሢህ ትንቢት አልተፈጸመም፤ 2ኛ ተሰ. 2:3-4።

86. ጥያቄ፡- በቁጥር 8 ላይ ከተገለጹት አራት ነገሥታት መካከል አንዱ በመሆን የሚነሳው እና በትንሹ ቀንድ የተመሰለው ሚስጥርን የሚያስተውለው የመጨረሻው ንጉሥ ማን ነው? ቁ.23።

መልስ፡- ምዕ. 7 ሐሣዊ የሚነሳው ከሮም መንግሥት እንደሆነ ሲጠቁም ምዕ.8 ደግሞ ከተከፋፈሉት ከአራቱ የግሪክ ነገሥታት መካከል አንዱ እንደሚሆን ያስረዳል። በመጨረሻው ዘመን ሐሣዊ መሢህ ከሮም መንግሥት ውስጥ ይነሳል ተብሎ ይገመታል። ይህ ባይሆን ደግሞ አራቱ መንግሥታት ከተባሉት ማለት ከግሪክ ከሶሪያ፣ ከባቢሎን ወይም ከግብፅ እንድሚነሳ ይገመታል። የነዚህ መንግሥት ፍጻሜ የሮም መንግሥት ፍጻሜ ነው። በዚያን ጊዜም የሮም መንግሥት የነዚህ መንግሥታት መንግሥት ይሆናል። ዳንኤል ምዕ. 7 ባጠቃላይ ስለ ነገሥታት ሲናገር ምዕ.8 ግን በግልጽ ሐሣዊው መሢህ የሚነሳበትን ጊዜ ይነግረናል።

87. ጥያቄ:- በመልክዓ ምድር አቀማመጥ ይህ ንጉሥ ከየት እንደሚነሳ ለማወቅ ያስቻሉን ግምቶች ምንድናቸው? ቁ.9።

መልስ:- በመልክዓ ምድር አቀማመጥ ግብፅ በደቡብ፤ ሶሪያ በሰሜን፤ ግሪክ በምዕራብ ይገኛሉ። ይህ ንጉሥ ኃያልነቱን በግብፅ በሶርያና በግሪክ ላይ እንዲሁም የተደላ ምድር በተባለችው በከነአንም ላይ ያጠናክራል፤ ያሸንፋልም። የንጉሡ አነሳስ ከከነአን በስተሰሜን ከምትገኘው ከሶርያ ምድር ሲሆን አሸናፊነቱ «መልካሚት ምድር» በተባለችው በከነአንም ላይ እንደሆነ ቁጥር 9 ያስረዳል። አሸናፊነቱም በከነአን ላይ ብቻ ሳይሆን ሶርያንም ሳያጠቃልል አይቀርም። እንግዲህ በዚህ ሁኔታ ሐሣዊ መሠረት ከግሪክ እንደሚነሳ ግልጽ ሆኖ ይታያል።

በምዕ. 8 ሶስት መንግሥታትን እንዳሸነፈ ተመልክተናል። በማብራርያው ኃላቢም ላይ ታላቅ እንደሚሆን ስለሚል በግሪክ ሆኖ ሶርያንና ግብፅን - ከከነአን በስተሰሜን ደግሞ ባቢሎንን ያሸንፋል።

88. ጥያቄ:- ይህ ንጉሥ በምዕራፍ ሰባት ላይ የተጠቀሰው ትንሹ ቀንድ እንደሆነ ተደርጎ ሊተረጎም ይቻላል?

መልስ:- በምዕ.7 ና 8 ላይ የተጠቀሰው ትንሹ ቀንድ በአሕዛብ መንግሥታት ማብረያ ላይ ለመጨረሻ ጊዜ የሚነግሠው ንጉሥ ይመስላል። ኃላቢን ይበልጥ ለመረዳት የሚከተሉትን ጥቅሶች ከትምህርቱ ጋር አገናኝቧቸው፡ 7:20፣ 8:9፣ 7:21፣ 8:24፣ 7:8፣ 8:25።

89. ጥያቄ:- የሐሣዊው መሠረት ክፉ ሥራና አወዳደቁ ምን ይመስላሉ?

1. ካሥሩ የርም መንግሥት ግዛት መካከል ይነሳል፡ 7:8፣ 24።
2. ካራቱ ከግሪክ መንግሥት ግዛት መካከል ይነሳል፡ 8:9።
3. ሶስትን መንግሥታት ያሸንፋል። እነርሱም ግብፅ፤ ሚሶጵታምያ ወይም ባቢሎንና ሰርያ ወይም ከነአንን ነው፡ 7:24፣ 8:9።
4. ክርስቶስን ከዶ ያስከዳል፤ በእርሱም ላይ ክፉ ቃል እየተናገረ ይቃወመዋል፡ 7:25፣ 8:25።
5. ይህ ሰው አይሁድን ያስጨንቃቸዋል፤ ያሳድዳቸውማል። ምክንያቱም አይሁድ እግዚአብሔርን አንታዘዝም ብለው በኃጢአታቸው ስላስቸጉት ለመቀጫቸው ፍርድ እግዚአብሔር ስላመጣባቸው ነው፡ 8:12።
6. ይህ ሰው የአይሁድ በዓላትና ሕግጋት ለመለወጥ ከመሞከሩ በላይ አይሁድ ለሶስት ዓመት ተኩል አልፈው በእጁ ይሰጣሉ፡ 8:24፣ 7:25፣ ራዕ. 13:4-7።
7. በኃይሉም ታላላቅ ተአምራትንና ድንቅን ያደርጋል፡ 8:24።
8. ይህም ክፉ ሰው በፍጻሜ ላይ ተገክታኩቶ የሚጠፋው በሰው ኃይል ሳይሆን በእግዚአብሔር መቅሰፍትና ፍርድ ነው። ዳን.7:10-11፣ 8:25፣ 2:34፣ ራዕ. 19:11-21፣ 2ኛ ተሰ.2:8፣ ኢሳ.11:4።
9. በመጨረሻም ስልጣኑ ይጠቅበትና ለእስራኤልም ይሰጣል፡ 7:26-27።
10. ከዚህ በኋላ የሚነሳው አዲሱ መንግሥት ለዘላለም የሚኖር ነው፡ 7:18፣ 27፣ 2:24።

11. ይህ ንጉሥ የዓለምን ግዛቶች ሁሉ በአንድ ላይ በግጥቃለል አንድ መንግሥት አድርጎ ይገዛል፤ 7: 14፤ 27፤ 2: 35።

90. ጥያቄ፡- በቁ. 14 ላይ የተጠቀሰውን ዘመን ልንረዳው የምንችለው በእንዴት አይነት ሁኔታ ነው?

መልስ፡- በምዕራፍ 8፡ 11-12 የቤተ መቅደሱ የዘወትር መስዋዕት እንደሚተገባ እና መቅደሱ ረከሶ በሐሣዊው መሢህ እንደሚረገጥ አንብበናል። ዳንኤል የዘወትሩ መስዋዕት እንደሚቀርና ቤተ መቅደሱም እንደሚረከስ ከመልአኩ ሲሰማ ይህ ለሰንት ዘመን እንደሚሆን መልአኩን ጠይቀታል። ሌላው መልአክ በቁጥር 14 ላይ ለጥያቄው መልስ ሲሰጥ መቅደሱ ከ2300 ቀናት በኋላ እንደሚነጻ ይነገረዋል።

እግዚአብሔር በአሪት ሕግ እስራኤላውያንን ባዘዛቸው መሠረት በመጨረሻዎቹ 7 ዓመታት መጀመሪያ ላይ የጧትና የግታ መሥዋዕታቸውን ያቀርባሉ። በ7ቱ ዓመት መካከል ላይ ሐሣዊው መሢህ ቤተ መቅደሱን ያፈርሳል። በዚያን ጊዜ ወደግታ አካባቢ የሚቀርበው 4 መስዋዕት ይቀርና እስራኤላውያን በታላቅ መከራ ውስጥ ይወድቃሉ፤ ማቴ. 24: 15፤ ዳን. 9: 27፤ 7: 25።

ቤተ መቅደሱ ከሚፈርስበትና ከሚረከስበት ወቅት ከ7ቱ ዓመት አጋማሽ ጀምሮ አዲሱ ቤተ መቅደስ እስከሚነጻበት ዘመን ድረስ 2300 ቀናት ይሆናሉ፤ 9: 27።

የሥቃዩ ዘመን ርዝመት 3 ዓመት ተኩል ወይም 1260 ቀናት ይሆናል። የተቀደሰው ዓመት የተባለው ግን 360 ቀናት ይኖራል።

ይህ አዲሱ ቤተ መቅደስ የሚነጻውና የሚቀደሰው ክርስቶስ ሐሣዊውን መሢህ ፈርዶበት በምድር ላይ ከነገሠ 1040 ቀናት በኋላ ነው። 1040 ቀናት 2 ዓመትና 10 ወር ከ20 ቀን ነው። ይህ 2 ዓመትና 10 ወር ከ20 ቀን ክርስቶስ በምድር ከመንገሡ በፊት አይሁዶች ቤተ መቅደሱን ለምሥራት የሚወስድባቸው ጊዜ ሳይሆን አይቀርም። ክርስቶስ በምድር ለሺህ ዓመት የሰላም መንግሥት በሚመራበት ዘመን በምድር ስለሚኖረው ስለ አዲሱ ቤተ መቅደስ ለመረዳት ሕዝ. ምዕራፍ 40-44ንና ምዕ. 9ን እገናዝቡ።

ጥናት ዘጠኝ

ጥያቄዎቹን ከመመለሳችሁ በፊት ምዕራፍ ዘጠኝን ቢያንስ ሁለት ጊዜ ደጋግጥኛሁ አንብቡት።

91. ጥያቄ፡- በምዕራፍ ዘጠኝ ውስጥ የተወሳው ታሪክ የተፈጸመው መቼ ነበር? በዚያን ዘመን የዳንኤል ዕድሜ ምን ያህል ነበረ?

መልስ፡- በምዕራፍ 9 ውስጥ የተወሳው ታሪክ የተፈጸመው የምዕራፍ ስምንት ሁናቴ አብቅቶ እንድ ዓመት ከሆነው በኋላ ነው። ይኸውም በሜዶአዊው በዳርዮስ ዘመን የመጀመሪያ ዓመት በ536 ና 535 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት መካከል ነበረ። 9:12። በዚያ ዘመንም ዳንኤል በ85 ና 89 ዓመት ዕድሜ መካከል ነበረ። በአናብስትም ጉድጓድ የተጣለው በዚሁ ዓመት ውስጥ ሳይሆን አይቀርም።

92. ጥያቄ፡- ዳንኤል በምዕራፍ 9 ላይ የቀረበውን ጸሎት የጸለየው ምን አስቦ ነው?

መልስ፡- ዳንኤል የእስራኤልን ኃጢአት ሁሉ በመናዘዝ ወደ እግዚአብሔር የጸለየው እግዚአብሔር ያመጣቸውን ፍርድ በይቅርታ እንዲያልፍና ኢየሩሳሌምንና ይሁዳን መልሶ እንዲያቋቁማቸው አስቦ ነው። ዳን. 9:3-19። ዳንኤል ይሄን ጸሎት የጸለየበት ሌላው ምክንያት ደግሞ እሥራኤል ለ70 ዓመት በባቢሎን ተግርካ ከቆየች በኋላ በ70ዓው ዓመት መጨረሻ ላይ ከምርኮ ነጻ ወጥታ እንደምትመለስ ከትንቢት ስለተረዳ ነው። እንዲሁም እግዚአብሔር ሃሳቡን ቀይሮ ይምረጥ ይሆናል ብሎ ስለናፈቀ ነው። ሰባው የምርኮ ዘመንም ሊፈጸም እየተቃረበ ነበር። 9:2። ኤር. 29:10። ከዚህም በቀር ንጉሥ ቂርስ እስራኤላውያን ወደ አገራቸው እንዲመለሱ የሚያደርጋቸው መሆኑን እግዚአብሔር ለኢሳይያስ ነግሮ ነበር። ኢሳ.44:28፣ 45:1። ንጉሥ ቂርስ ባቢሎንን አሸንፎ ስለነበረ አሁን እስራኤላውያን ወደ አገራቸው የሚመለሱበት ቀን እየተቃረበ ነበር። እግዚአብሔር ወደ ኢየሩሳሌም እንዲመልሳቸው ዳንኤል ይጻልይ የነበረውም በዚሁ ወቅት ነበር።

93. ጥያቄ፡- ዳንኤል በጸሎቱ ውስጥ አብዝቶ ያተኮረበት ነገር ምን ነበር?

መልስ፡- በመጀመሪያ ስለ ራሱና ስለ ሕዝቡ መተላለፍና ኃጢአት ይቅርታን ከእግዚአብሔር መጠየቅ ነበር። ከዚያም ለሕዝብ እስራኤል የገባውን ቃል ኪዳን በማስታወስ ቃሉን እንዲፈጽምና እሥራኤልን እና ይሁዳን መልሶ እንዲያድስ ማልዶኦል። በጸሎት የጠየቀውን ጥያቄ እግዚአብሔር ስለ ስሙና ስለ ሕዝቡ እንዲሁም ስሙ ስለተጠራበት ስለ ኢየሩሳሌም ከተማ ሲል ሳይዘገይ እንዲፈጽመው ጠይቋል። 9:3-19፣ 6-17፣ 18-19።

ዳንኤል ይህን ጸሎት ሲያደርግ ከተማዋ እንድትታደስ ጸልዋል። ይህ ጸሎቱ ይበልጥ ያተኮረው ከ70 ዓመት ምርኮ በኋላ ስለምትታደሰው ከተማ ሳይሆን

ክርስቶስ ሺህ ዓመት በምድር ሊነግሥ ሲመጣ ስለምትታደሰው ከተማ ነበረ። ይህንን ልገል የደረሰው ዳንኤል በራዕይ የተመለከተው ስለ 70ባው ዓመት ሳይሆን ስለ 70 ጊዜ 7 ዓመቱ ወይም ስለ ሰባው ሱባኤ በመሆኑ ነው።

94. ጥያቄ፡- በቁጥር 21 እና 22 ላይ የተጠቀሰው ራዕይ ምንድነው?

መልስ፡- ዳንኤል ቀደም ብሎ ያየውን ራዕይ መልእክት እንደተረጎመለት ሁሉ እንደገናም በምዕ. 9 ላይ የተመለከተውን ራዕይ ሊተረጎምለት በድጋሚ መልእክት ወደ ዳንኤል በመጽሐፉ ያሳስፈረውን ሌላ ራዕይ ያያል፤ ሆኖም መልእክት የሰጠው ትርጉም በምዕ. ዘጠኝ ላይ ሰፍሮ ይገኛል።

95. ጥያቄ፡- ሰባው ሱባኤ የሚያመለክተው የትኛውን ዘመን ነው?

መልስ፡- መልእክት 70 ሳምንት ያለው እስራኤላውያን በታላቁ የእግዚአብሔር ቁጣ ከመፈረዳቸውና መሲሁ ክርስቶስም በመጨረሻ መጥቶ ሳያድናቸው በፊት ያለውን ጊዜ የሚያመለክት ነው። ይህም በቁ. 24 ላይ እንደተገለጠው የአሕዛብ መንግሥት መጨረሻ ነው። ሳምንት ማለት 7 ቀናችን የሚያመለክት ሲሆን ገና ወደፊት የሚመጣው 7 ጊዜ 70 ዓመት የሚለው ግን 490 ዓመታትን የሚያመለክት ነው።

96. ጥያቄ፡- እግዚአብሔር ስለ ሰባው ሱባኤና ስለ ክርስቶስ መመለስ ለዳንኤል የገለጸለት ምንድነው?

መልስ፡- ዳንኤል በጸሎቱ መጀመሪያ ላይ በተገለጸለት ራዕይ ውስጥ ከባቢሎን ምርኮ በኋላ እና ክርስቶስ ወደ ምድር ከመምጣቱ በፊት ቀደም ብለው ሶስት ነገሥታት እንደሚነግሡ ተመልክቶ ነበር። ስለዚህ ክርስቶስ የሚመጣው ከ70 ዓመቱ የባቢሎን ምርኮ በኋላ ሳይሆን በአይሁድ ታሪክ 7 ጊዜ 70 ዓመት ከተባለው ዘመን በኋላ እንደሆነ መልእክት አስረድቶታል። ክርስቶስም ከዚሁ 7 ጊዜ 70 ዓመት በኋላ መጥቶ በዘላለም በረከት እንደሚቀድሳቸውና መንግሥቱም ዘላለማዊ እንደሚሆን ገልጾለታል። ይህ ዝርዝር ታሪክ ክርስቶስ ሊነግሥ የሚመጣው ከረዥም ዘመን በኋላ እንደሆነ ዳንኤል እንዲረዳ አስችሎታል።

97. ጥያቄ፡- በሕዝቡና በቅድስት ከተማው ላይ እግዚአብሔር የወሰነው ሰባ ሱባኤ ምንድር ነው? ቁ.24።

- መልስ፡- 1. «ዓመፁን ይጨርስ ዘንድ» የተባለው አይሁድ በኃጢአት መቃጠላቸውን፤ ክርስቶስን መክዳታቸውን፤ ከእግዚአብሔር መኮብላላቸውን እና ክርስቶስን መስቀላቸውን ለማመልከት ነው። ሚክ. 1:3-5፤ 3:8፤ ዘካ.12:10።
2. «ኃጢአትንም ይፈጽም ዘንድ» የተባለው ደግሞ የአይሁድ የአመጸኝነት ዘመን አብቶቶ አዲስ ልብ እንደሚሆንላቸው ለማመልከት ነው።
3. «በደልንም ያስተሰርይ ዘንድ» የተባለው ክርስቶስ በፍጻሜ ዘመን በመስ ቀል ላይ በደልን ለማስተሰረድና አይሁድን እና አሕዛብን ለማዳን የሚሞተውን ሞት የሚያመለክት ነው። ዘካ.13:1።

4. «የዘላለምን ጽድቅ ያገባ ዘንድ» የተባለው ክርስቶስ ሲነገሥ የሚፈጽመውን ነገር ለማመልከት ነው።
5. «ራዕይንና ትንቢትን ያትም ዘንድ» የተባለው ክርስቶስ ለሺህ ዓመት ከነገሠ በኋላ ስለ እርሱ በትንቢትና በራዕይ እየተነገረና እየታየ የነበረው ነገር እንደሚያበቃ ለማስረዳት ነው።

98. ጥያቄ:- እነዚህ በሰባቱ ዓመት መጨረሻ አጋማሽ በፍጻሜው ዘመን የግድ መፈጸም ያለባቸው ሁኔታዎች በክርስቶስ እና በአይሁድ ላይ የሚሆኑትን ነገሮች የሚያስረዱን እንዴት ነው?

- መልስ:-
1. አይሁድ እበእግዚአብሔር እ ትዕዛዝ ላይ ስላመጹና አንገታቸውን ሰላደንደኑ በሰባቱ ዓመት መጨረሻ አጋማሽ በታላቅ ስቃይ ላይ ይወድቃሉ።
 2. እነርሱም ከዚህ ታላቅ መከራ በኋላ ኃጢአታቸውን ንስሐ ይገባሉ።
 3. ኢየሱስ ክርስቶስንም እንደ መሲሐቸው ይቀበሉታል።
 4. ክርስቶስም በምድር ላይ በጽድቅ ይገዛል።
 5. በዚያን ጊዜ ስለ ክርስቶስ የተተነበዩት ትንቢቶች ሁሉ ይፈጸማሉ።
 6. ክርስቶስ ለዘላለም ንጉሥ ለመሆን ስለተቀባ ቤተ መቅደሱም ክርስቶስ ከነገሠበት ወቅት ጀምሮ ይቀባል።

99. ጥያቄ:- እነዚህ ሰባዎቹ ሰባኤዎች መቼና ከየትኛው ድርጊት በኋላ እንደሚጀምሩ በማስተዋልና በጥንቃቄ አስረዱ።

መልስ:- 70 ጊዜ 7 ዓመት የሚጀምረው ኢየሩሳሌም ተመልሳ እንድትሠራ ትዕዛዝ ከወጣበት ቀን ጀምሮ ይሆናል፤ 9:25።

በ536 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ጥቂት አይሁድ በዘሩባቤል መሪነት ወደ ኢየሩሳሌም ተመልሰው ቤተ መቅደሱን እንደገና እንዲያድሱ የፋርስ ንጉሥ ቂርስ ይልካቸዋል፤ ዕዝ.1:3፤ 5። ይህ በምዕ.9:5 ላይ የተወላው ዘመን አይደለም።

በ458 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ዕዝራ የቤተ መቅደሱን ቅዳሴ መልሶ ለማስጀመር እና ሕግን ለማስተማር ወደ ኢየሩሳሌም ሄደል።

በ445 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት የኢየሩሳሌምን ከተማ መልሶ እንዲያድስ ንጉሥ አርጤክስስ ነህምያን ልኮታል። ይህ በነህምያ ምዕ. 2 ላይ የተወላው የከተማይቱ መታደስ በቀጥታ በዳንኤል 9 የተወላው ሰባው ሰባኤ ግለት 70 ጊዜ 7 ወይም 490ው ዓመት መቆጠር የጀመረበት ወቅት ነው።

100. ጥያቄ:- ሰባቱ ሰባኤ ዋነኛው የአይሁድ ዘመን መሆኑን በምን ልታረጋግጡ ትችላላችሁ?

መልስ:- በመጀመሪያ ደረጃ በቁጥር 25 ና 27 ላይ የተጠቀሱት 70 ጊዜ 7 ዓመታት በሶስት ክፍሎች ይከፈላሉ። ይኸውም መጀመሪያ 7 ዓመት ቀጥሎ 62 ጊዜ 7 ዓመትና እንደገና ሌላ ሰባት ዓመት ሆነው ይከፈላሉ።

በመጀመሪያው 7 ጊዜ 7 ማለት በ49 ዓመት ውስጥ ብሉይ ኪዳን ይዘጋል። በ397 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት በነቢዩ ሚልክያስ ብሉይ ኪዳን ተዘግቶአል። ይህ 7 ጊዜ 7 የተባለው ዓመት በብሉይ ኪዳን ውስጥ እንደ ዋና ነገር ተደርጎ የተወላው በዚሁ ምክንያት ነው።

101. ጥያቄ፡- ሁለተኛው የሱባኤው ክፍል ከየትኛው ሁኔታ ጋር ይዛመዳል?

መልስ፡- በመጀመሪያው 7ሰ7 ዓመት ማለት በ49 ዓመት ውስጥ የከተማው ቅጥር እና ጎዳና የሚሠራበት ከባድና አስቸጋሪው ዘመን ነው። በሥራውም ላይ የገጠማቸው ችግር መግለጫ በነህምያ መጽሐፍ ላይ ተብራርቶአል። አይሁዶችም ከተማውን በማደስ ላይ በነበሩበት ዘመን በአንድ እጃቸው የሕንጻ መሣሪያ ይዘው ሲሠሩ በሌላ እጃቸው ደግሞ ጠላቶቻቸውን የሚከላከሉበትን ሰይፍ ጨብጠው ነበር።

102. ጥያቄ፡- የቁጥር 26 ሃሳብ ምንድነው? ከክርስቶስ መምጣት ጋር ምን ዝምድና አለው?

መልስ፡- በቁጥር 25 ላይ እንደተገለጠው ከ49ሰ7 ዓመት በኋላ ማለት ከ483 ዓመት በኋላ መሢሁ ክርስቶስ ይመጣል። አለቃው መሢህ የተባለውም ንጉሥ መሢህ ማለት ይሆናል። ኢየሱስ በአህያ ውርንጫ ላይ ተቀምጦ ወደ ኢየሩሳሌም ሲገባ የአይሁድ ንጉሥ የናዝሬቱ ኢየሱስ እንደሆነ ተገልጦ ነበር። ማቴ.21፡1-11።

ንጉሥ አርጤክስ የኢየሩሳሌም ከተማ እንድትታደስ ካዘዘበት ቀን አንስቶ ክርስቶስ በአህያ ውርንጫ ተቀምጦ ወደ ኢየሩሳሌም እስከገባበት ድረስ ያለው ዘመን ሲቆጠር 483 ዓመት ይሆናል።

ከ62 ሱባኤ በኋላ ማለት 162 ጊዜ 7 ዓመት በኋላ መሢሁ ይገደላል። ይህም የዓለምን ኃጢአት ለማስተሰረይ የሚሞተው ሞት ነው እንጂ በራሱ በደል ምክንያት የሚቀበለው ሞት አልነበረም።

103. ጥያቄ፡- በቁ. 26 ላይ እንደተገለጸው በኋለኛው ዘመን ስለሚሆነው ስለ 62ቱ ሱባኤና ሁለት ሳምንት ምን ተወሰነ?

መልስ፡- 1. «መሢህ ይገደላል።» የኢየሱስ ስቅለት።
2. የኢየሩሳሌም ከተማና የመቅደስዋ መጥፋት።
3. እስከ ፍጻሜ ድረስ የተወሰነ ጥፋት። በመጨረሻው ሰባት ዓመት ፍጻሜ ላይ ምድሪትዋ ሰው እንደማይኖርባት ሁና በመደምሰስ ምድረ በዳትሆናለች።

104. ጥያቄ፡- ይህ ጥፋት የተደገሠው ለየትኛው ከተማና ቤተ መቅደስ ነበር?

መልስ፡- ከተማዋ የአይሁድ መኖሪያ የሆነችው ኢየሩሳሌም ስትሆን ቤተ መቅደሱ ደግሞ የእግዚአብሔር ማደሪያ የነበረው ቤተ መቅደስ ነበር። ማቴ.24፡1-2።

105. ጥያቄ፡- አለቃ የተባለው ማን ነው? የአለቃውስ ሠራዊት እነማን ናቸው?

መልስ፡- በዚህ ጊዜ አለቃና የጥፋት ልጅ የተባለው ዳንኤል በተለያየ ጊዜ በራዕዩ የተመለከተው የመጨረሻው የአሕዛብ ንጉሥ ሐሣዊው መሢህ ነው። ዳንኤል በተመለከተው በእያንዳንዱ ራዕይ ውስጥ ዋነኛው ሰው እርሱ ነበረ። በመጨረሻው ዘመን ሐሣዊው መሢህ ኢየሩሳሌምን ለማጥፋት የሚያዘምታቸው ሕዝብ ሮማውያን ናቸው። በቁ.26 ላይ ሮማውያን ይህንን ድርጊት እንደሚፈጽሙ እናያለን። ኢየሩሳሌምን እና ቤተ መቅደስዋን የሚያጠፋው ራሱ ሐሣዊው መሢህ ሳይሆን የሚያዘምታቸው ሠራዊቱ ናቸው። ይህም ጥፋት የሚፈጸመው ሐሣዊ መሢህ ራሱ ለማጥፋት ከመነሳቱ ቀደም ብሎ ነው።

ይህ ትንቢት ኢየሱስ በማቴ. 24:1-2 ላይ ከተናገረው ጋር አንድ ነው። ትንቢቱም በ70 ዓ.ም. ተፈጽሟል።

የርም ጀኔራል የነበረው ቴቶ ኢየሩሳሌምንና ቤተ መቅደስዋን ከማፍረሱም በላይ ብዙ አይሁድንም ጨርሶ ነበር።

ይህ ሁሉ ጥፋት በአይሁድ ላይ የደረሰው አይሁድ ክርስቶስን ስለካዱና ስለሰቀሉት ከእግዚአብሔር ዘንድ የተላከባቸው ፍርድ ስለሆነ ነው። ይህ ፍርድ እስከፍጻሜ ቀን የሚቀጥል ስለሆነ አይሁድ የራሳቸው መንግሥት ሳይኖራቸው በአሕዛብ መንግሥታት መካከል ተበትነው እንደተንከራተቱ ይቆያሉ። ኢየሩሳሌምም እስከ መጨረሻው ዕለት ድረስ የአይሁድ ከተማ አትሆንም።

106. ጥያቄ፡- በፍጻሜው ዘመን ምን ዓይነት ነገር ይደረጋል? ፍጻሜውንስ ተከትሎ የሚፈጸመው ነገር ምንድነው?

መልስ፡- በፍጻሜው ዘመን መከራ እንደ ኅርፍ በምድር ላይ ይመጣል። በዚህም ዘመን ሐሣዊው መሢህ በተለየ መንገድ በአይሁድ ላይ ታላቅ ስቃይ እና መከራ ያደርስባቸዋል።

እስከ ፍጻሜ ድረስ ጦርነት ይሆናል የተባለው ሐሳዊው መሢህ ሠራዊቱን አሠልፎ ከክርስቶስ ጋር ውጊያ በመግጠም ጨርሶ እስከሚጠፋበት ዘመን ድረስ ማለት ነው። በፍጻሜው ዘመን ሐሳዊው መሢህ ኢየሩሳሌም ከተማ በድጋሚ ለሁለተኛ ጊዜ እንድትፈርስና ምድረ በጻ እንድትሆን ያደርጋታል። በመጨረሻም ክርስቶስ በምድር ሊነግሥ ሲመጣ ጦርነቱ ያበቃል፤ ማቴ.24:15፣ 21።

107. ጥያቄ፡- በቁ.27 ላይ የተገለጸው ሰው ማን ነው?

መልስ፡- በዳንኤል 9:27 ላይ የተገለጸው ሰው «የሚመጣው አለቃ» የተባለው ሐሣዊው መሢህ ነው፤ ቁ.26። እርሱም በመጨረሻ በ7ቱ ዓመት ውስጥ የሚነገሠውና በሰዎች ላይ ታላቅ ጥፋት የሚያደርሰው አመጸኛ ነው።

108. ጥያቄ፡- ይህ መቼ ይፈጸማል? ከሰባቱ ዓመት ቀደም ብሎ በሚገኘው 69 ዓመት ውስጥ ነው?

መልስ፡- 69 ጊዜ 7ቱ ዓመታት ክርስቶስ ከመሰቀሉ በፊት ያለፉ ዘመናት ናቸው። ቁ. 25-26። የመጨረሻዎቹ 7ቱ ዓመታት ከ69ኙ የሱባኢ ዓመታት በኋላ የሚፈጸሙ ናቸው። እነርሱም የሚፈጸሙት ሐሣቧው መሢህ በሚገገሥባቸው የመጨረሻዎቹ ዓመታት ውስጥ ነው። በቁ.27 መሠረት በ69 ጊዜ 7ቱ ዓመታትና በመጨረሻው 7 ዓመት መሃከል ኢየሩሳሌም ምድረ በዳ እስክትሆን ድረስ ስለሚፈረድባት ለረጅም ዘመን በአይሁድ እጅ ሳትገባ ትኖራለች።

109. ጥያቄ፡- በመጨረሻው ዘመን የሚፈጸሙት ድርጊቶች ምን ምን ናቸው?

መልስ፡- በቁ. 27 ላይ እንደተወሳው ሐሣቧው መሢህ ከአይሁድ ጋር ለሰባት ዓመት ኪዳን ይገባል። ሆኖም ከ3 ዓመት ተኩል በኋላ ኪዳኑን ያፈርሳል፤ አይሁድ ሰቢ ተመቅደላቸው ውስጥ የሚያደርጉትን የአምልኮ ስርዓት ሁሉ ያስቀራል። ከዚያም በኋላ እስከ መጨረሻ ድረስ ጥፋት ይሆናል።

ጥናት አሥር

ጥያቄዎቹን ከመመለሳችሁ በፊት ከምዕራፍ አሥር እስከ አስራ ሁለት ያለውን ክፍል በያንስ ሁለት ጊዜ ደጋግማችሁ አንብቡት።

110. ጥያቄ፡- በምዕ. 10 ቁ.1 ላይ ለዳንኤል በተገለጠለት ራዕይ ውስጥ ዋና ዋናዎቹ ፍሬ ሃሮች ምን ምን ናቸው?

መልስ፡- 1. በራዕይ የታየው ነገር በእርግጥ የሚፈጸም እውነተኛ ነገር ነው።

2. በራዕይ ውስጥ የተገለጠለት ነገር ታላቅ ጦርነት ሲሆን ይህም ጦርነት የሚፈጸመው ከረጅም ዘመን በኋላ እንደሆነም ለማስተዋል ችሎአል። ዳንኤል ከራዕዩ አንጻር ክርስቶስ በቅርብ እንደሚመጣ ተረድቷል፤ በኋላ ግን ያየው ራዕይ በድርጊት የሚፈጸመው ከሩቅ ዘመን በኋላ መሆኑን ተገንዝቧል። ስለዚህ ክርስቶስም በቅርብ ላይሆን ቆይቶ እንደሚመጣ ሊያስተውል ችሎአል።

111. ጥያቄ፡- በምዕ.10 ውስጥ ለዳንኤል የተገለጠለት እንዴት ያለ ሰው ነው?

መልስ፡- ይህ በቁጥር 5-6 እና 11 ላይ ማንነቱ በትክክል የተወሳው ሰው ትዕዛዝ ተቀብሎ ተልኬ መጣሁ ስለሚል መለክ እንጂ ክርስቶስ አለመሆኑ ግልጽ ነው። ከዚህም በቀር ሰይጣን ይህንን መልዕክተኛ ለ21 ቀን ከመምጣት እንዳስቀረው ወይም እንዳዘዘው ተናግሮአል። ይህ የተባለው ሰው ክርስቶስ ቢሆን ኖሮ ሰይጣን ተቋቁሞ ሊያስቀረው ባልቻለም ነበር። ስለዚህ ወደ ዳንኤል ተልኮ የመጣውን መልእክ የተቋቋመውን ሰይጣን ሚካኤል ረድቶት ከፊቱ እንዳስወገደለት ይናገራል። ስለዚህ ይህ ሰይጣን የተቋቋመውን መልእክ ገብሮኤል ሳይሆን አይቀርም ብለን እንገምታለን፤ ቢሆንም በታሪክ ውስጥ የሰው ልጅ የሚመስል የሚለው ሃረግ ክርስቶስ እንደሆነ እንድንገምት

ሊያደርገን አይገባም። ምክንያቱም መልአክም በሰው አምሳል መገለጥ የሚችል በመሆኑ ነው።

112. ጥያቄ፡- በምዕ.10፡1-14 ውስጥ የተወሳው የረጅሙ ራዕይ አስተያየት በቁጥር 11 እና 12 ላይ ምን ነበረ? የራዕዩ መክፈቻስ ምን ነበረ?

መልስ፡- ራዕዩ በአሕዛብ መንግሥታት ዘመን ማለት ከዳንኤል ዘመን አንስቶ እስከ ፍጻሜው ዘመን ድረስ የሚሆነውን ነገር ቁልጭ አድርጎ ያሳያል። የራዕዩም ጥንኛና ቁልፍ ሃሳብ በቁጥር 1 እና 14 ላይ የተገለጸው ነው። ይኸውም «በኋለኛው ዘመን ለሕዝብህ የሚሆነውን አስታውቅህ ዘንድ አሁን መጥቻለሁ» የሚለው ነው።

113. ጥያቄ፡- በምዕ.10፡13-11፡1 ውስጥ በሠፈረው ሃሳብ መሠረት በእግዚአብሔር መላዕክትና በሰይጣን መላዕክት መካከል በተደረገው ጦርነት እግዚአብሔር በአሕዛብ መንግሥታት ዘመን ሊያደርግ የወሰነውን ነገር የገለጸው እንዴት ነው?

መልስ፡- እግዚአብሔርና ሰይጣን ዓላማቸውን በሰዎች ልጆች ሕይወት ውስጥ ማከናወን ሲፈልጉ የእኔ ሃሳብ ይፈጸም የሚል ጦርነት በመከላከታቸው ይደረጋል። እግዚአብሔር የራሱን ዓላማ በሰዎች ሕይወትና ኑሮ ውስጥ ለመፈጸም ሲል ሰይጣን ደግሞ ያንን ለማስቀረት ብዙ ውጊያ ያደርጋል። በዚህ የተነሳ እያንዳንዱ የአሕዛብ ነገሥታት አለቆች በሰይጣን መሪነት በእግዚአብሔር ሃሳብ ላይ ሠራዊታቸውን ለውጊያ ያሰልፋሉ።

ስለዚህ ከሰይጣን ሠራዊት አለቃ መካከል አንዱ እግዚአብሔር ዓላማውን በፋርስ ሠራዊት አለቃ በኩል እንዳይፈጽም ጠባቂ ሆኖ ቆሞ ነበር። በዚህ ምክንያትም ይህ ተቃዋሚ እርኩስ መንፈስ የፋርስ መንግሥት አለቃ ተብሎ ተጠርቷል። ይህ የሰይጣን መልአክ በኋለኛው ዘመን ለሕዝብ የሚሆነውን ነገር ለዳንኤል እንዲያስታውቅ የተላከውን የእግዚአብሔር መልአክ ለ21 ቀን አሳሳልፍም ብሎ አቁሞታል።

ስለዚህ የእግዚአብሔር ሠራዊት አለቃ የሆነው ሚካኤል ይህ መልአክ እግዚአብሔር ያዘዘውን መላዕክት ለዳንኤል እንዲናገር መርዳት ነበረበት። ቁ.13።

ቁጥር 13 እግዚአብሔር በሰው ልጆች ሕይወት ሊፈጽም ያቀደውን ነገር እንዳያደርግ የሰይጣን መላእክት የእግዚአብሔርን መላዕክት እንደሚዋጉ ያሳያል። ይህ ቁጥር የእግዚአብሔር መልአክ ከፋርስ አለቃ መልአክ ጋር ለ21 ቀን ይዋጋ ነበር ይለናል። በዚያን ዘመን ይህ ጦርነት ሊደረግ የቻለው የፋርስ መንግሥት በእግዚአብሔር የማይመራ የዓለም መንግሥት ስለነበረ ነው። እግዚአብሔር የፋርስ መንግሥት አይሁድን ወደ አገራቸው እንዲመልስ አድርጎታል። በጦርነቱም የእግዚአብሔር ኃይል አሸንፏል። በዕዝራና

በክህምያ ዘመን እንደተፈጸመው የፋርስ ነገሥታት አይሁድን ወደ አገራቸው መልሰዋቸዋል።

በቁጥር 20 ላይ ደግሞ መልአኩ ለዳንኤል ሲነግረው ከፋርስ መንግሥት በኋላ የግሪክ መንግሥት አለቃ እንደሚነሳ አስታውቆታል። ከፋርስ መንግሥት በኋላ ዓለምን የሚገዛው መንግሥት የግሪክ መንግሥት ስለነበረ ግሪክን የሚጠብቀው የሰይጣን መልአክ ደግሞ የግሪክ አለቃ ይባል ነበር።

የሰይጣን ኃይል በእስራኤል ላይ እንዳይሆን እስራኤልን የሚጠብቅ የእግዚአብሔር መላእክት አለቃ ደግሞ ሚካኤል ነው፤ ቁ.21።

በምዕራፍ 11:1 ላይ እንደተወሳው የፋርስ ንጉሥ ዳርዮስ በአይሁድ ላይ ጠላት ሆኖ የተነሳውን መንግሥት ለማስወገድ ከአይሁድ ጋር እጅና ጓንት ሆኖ በመርዳት እንደተዋጋላቸው ሁሉ ሚካኤልም ከእግዚአብሔር ዘንድ የተላከውን መልአክ ለመርዳት ጠላቱን ተጋፍጦላታል። ያ ተቃዋሚ አለቃ ዳንኤልን በአንበሳ ጉድጓድ ያስጣለው ነበረ። በኋላም በአስቲር ዘመን መንግሥት ተነስቶ አይሁድን ለማስገደል ሞክሮ ነበረ። ስለዚህ ከእግዚአብሔር ዘንድ የተላከው መልአክ የፋርስ አለቃ ከሆነው ከሰይጣን ሠራዊት አለቃ ጋር ዘወትር መዋጋት ነበረበት።

114. ጥያቄ:- ከዚህ ቀደም ሲል በተመለከትነው ራዕይ ውስጥ ከተደረገው የመላዕክት ጦርነት አንጻር ክርስቶስ ወደ ምድር መጥቶ እንዳይነገሥ የሚከለክለውን የሰይጣንን መልአክ ፍጻሜ እንደት ትመለከቱታላችሁ?

መልስ:- በዚህኛው ክፍል ውስጥ የምንመለከተው ራዕይ የፍጻሜ ዘመንን ሁኔታ የሚያሳይ ነው። እግዚአብሔር ክርስቶስ በምድር ላይ እንዲነገሥ ይፈልጋል። ሰይጣን ደግሞ የክርስቶስን ምጽአት ሊከለክል የተቻለውን ያህል ይፍጨረጨራል። ስለዚህ ወደ ፊት በሰማይና በምድር ታላቅ ጦርነት እንደሚካሄድ እንገነዘባለን። ወደ ፍጻሜው ዘመን ስንቃረብ በራዕዩ ውስጥ እንደተመለከትነው በዓለም ላይ ጦርነት እየባሰ ሲሄድ የሕዝብም አመጽ እየጨመረና እየተጠጠረ ይሄዳል። ይህ ትንቢት በዳንኤል መጽሐፍ ማብቂያ ላይም በድጋሚ ተነግሮአል። ሆኖም ክርስቶስ በመጨረሻ የሰይጣንን ሠራዊት ድል ነስቶ በምድር ላይ መንገሡ የማያጠራጥር ሃቅ ነው።

በፋርስ መንግሥት መጀመሪያ ላይ አይሁዶች ወደ ኢየሩሳሌም እንደሚመለሱ ሰይጣን ሰላወቀና እነርሱም ከተመለሱ በተስፋው ቃል መሠረት ክርስቶስ ፈጥኖ እንደሚመጣ ስለተረዳ ወደ ኢየሩሳሌም መመለሳቸውን አይወድም ነበር፤ ማቴ.24:15-26።

115. ጥያቄ:- እውነቱን ሁሉ ማስተዋል እንድንችል ተጨማሪ ሆኖ በምዕ.11:2 ላይ የተሰጠው ነገር ምንድነው?

መልስ፡- ዳንኤል የራዕዩን ትርጉም ማስተዋል ሲያዳግተው መልእኩ ግን ዳንኤል ነገሩን በትክክል እንዲረዳ ለማድረግ ችግር አልገጠመውም ነበር። በዚህ ምክንያት «አሁንም እውነትን እነግርሃለሁ» ሲል ያረጋግጥለታል። መልእኩም ሲነግረው የሚገባውን ነገር ሁሉ ገልፅ አድርጎ አስረድቶታል። ዳንኤል በምዕ.11 ና 12 ላይ የተነገረውን መረዳት እንደቻለ ሁሉ እኛም ነገሩን በእግዚአብሔር ጸጋ አማካይነት መገንዘብ አያዳግተንም።

116. ጥያቄ፡- ዳንኤል በምዕ.11:2-4 ያየውን ራዕይ ለማስረዳት በዓለም አካባቢ ከሚፈጸመው ታሪክ ጋር እያገናዘበ ምን ብሏል?

መልስ፡- በእነዚህ ቁጥሮች ውስጥ የፋርስንና የግሪክን ነገሥታት ታሪክ እንመለከታለን። በታሪኩ ውስጥ እንደተጠቀመው የፋርስ ንጉሥ ከሆነው ከቂርስ በኋላ ሌሎች ሶስት ነገሥታት ይነሳሉ። ከእነዚህም ከሶስቱ ነገሥታት ሌላ ሐብታምና ኃያል የሆነ አራተኛ ንጉሥ ተነስቶ ሌሎችን በማስተባበር የግሪክን መንግሥት አሸንፎ ከፍ ከፍ በማለቱ ታላቅና ገናና ይሆናል። ትንቢቱ የተፈጸመባቸው አራቱ ነገሥታትም የታወቁ ናቸው። እነርሱም ካምቢስስ ወይም አሽሽዌርስ፤ ጽሱዶ ሰሜርዶስ ወይም አርታሆሽስታ፤ ዳርዮስ እና ረክሲስ ወይም ዘርክሲስ ናቸው። ዕዝ.4:6-7። ከአራቱ ነገሥታት መካከል እጅግ ሀብታምና ገናና ሆኖ ሌሎችን ያስተባበረው ንጉሥ ዘርክሲስ ወይም ዘርክሲስ የተባለው ነበረ፤ 11:2።

በቁጥር 3 ና 4 ላይም «ብርቱ ንጉሥ ይነሳል» የተባለው ዓለምን የገዛው የመጀመሪያው የግሪክ ንጉሥ ታላቁ አስክንድር ነበረ። እርሱም ዓለምን አንድ አድርጎ ከገዛ በኋላ መንግሥቱን የሚወርሱ ልጆች ስላልነበሩት መንግሥቱ ለልጆቹም ሆነ ለዘመዶቹ ሳይሆን ለአራት ተከፍሎ በሌሎች አራት ነገሥታት ይገዛ ነበረ። እነዚህ አራቱ ነገሥታት ታሪክ እንደሚያወሳው ከሆነ የታላቁ አስክንድር ሠራዊት አለቆች ነበሩ።

«መንግሥቱ ይፈርሳል» በተባለውም መሠረት መንግሥቱ ፈርሶ ለእነዚህ አራት ታናሽ መንግሥታት ከተከፋፈለ በኋላ ከእነዚህ ውስጥ የሚወጡ ሌሎች አራት ታላላቅ መንግሥታት ይነሳሉ። እነርሱም በምዕራብ ግሪክ፤ በምስራቅ ባቢሎን፤ በደቡብ ግብፅና በሰሜን ሶርያ ናቸው።

117. ጥያቄ፡- የደቡብና የሰሜን ነገሥታት ሲል ምን ማለቱ ነው? የእነዚህን መንግሥታት የታሪክ መስመር ለመረዳት የብሉይ የታሪክ መጽሐፍ ከምዕ.10-12 ያለውን ክፍል አንብቡ።

መልስ፡- የደቡብ ነገሥታት የተባለው የግብፅን ነገሥታት ለማመልከት ሲሆን የሰሜን ነገሥታት የተባለው ደግሞ የሶሪያን ነገሥታት ለማመልከት ነው። በምዕ. 11:1-20 ውስጥ የተወሳው ታሪክ በእነዚህ ነገሥታት መካከል የተደረገውን ጦርነት የሚተርክ ነው።

ይህን ታሪክ የበለጠ ለማወቅም ጥንታዊ የሆኑ የዓለም ታሪኮችን ማጥናት ይጠቅማል። በዚህ የተነገረው ትንቢት ሁሉ የተፈጸመ ቢሆንም በታሪኩ ላይ የተጠቀሙት አይሁድ በክነኦን ምድር በብሉይ ኪዳን ዘመንና በአዲስ ኪዳን መካከል በነበረው ዘመን ውስጥ ከአለም ነገሥታት የተቀበሉትን ፍጻኔ መከራ እንዲሁም ያስጨነቋቸውን ጭንቀት የሚተርክ ነው።

118. ጥያቄ:- በምዕ.11:21-29 ላይ የተነገረው ታሪክ ስለማን ነው?

መልስ:- በዚህ ታሪክ ውስጥ የተጠቀሰው ሰው የሰሜን ሶርያ ንጉሥ ነው። ጥንታዊው የአለም ታሪክም ይህ ሰው ንጉሥ አንቲዮኩስ ኤጲፋናስ እንደሆነ ያረጋግጣል። እርሱም ልክ ሐሣዊው መሢህ በመጨረሻው ዘመን እንደሚያደርገው የአይሁድን ቤተ መቅደስ አርክሶ እነርሱንም አሳዶአቸዋል። ነገር ግን በቁ. 27 ላይ እንደተገለጠው ይህ ሰው የተነሳው በዘመን ፍጻሜ ላይ ስላይደለ የእውነተኛው ሐሣዊ መሢህ ምሳሌ ነው እንጂ ራሱ ሐሣዊ መሢህ አይደለም። እውነተኛው ሐሣዊ መሢህ ግን የሚነሳው በዘመን ፍጻሜ ላይ ነው።

በቁ. 22 ላይ «የቃል ኪዳን አለቃ» የተባለው ሐሣዊው መሢህ ሲነሳ የሚያባርረው የአይሁድ ሊቀ ካህናት ነው።

119. ጥያቄ:- የኪትም መርከቦች የተባሉት የምን መርከቦች ነበሩ? 11:30።

መልስ:- በብሉይ ኪዳን ታሪክ ውስጥ የኪትም መርከቦች የተባሉት ከባሕር ማዶ የመጡ መርከቦች እንደሆኑ ተነግሮአል። እነርሱም ከሮም የተላኩ እና በቆጵሮስ ወይም በኪትም የሰፈሩ መርከቦች ሳይሆኑ አይቀሩም። በዚያን ዘመን የሮም መንግሥት እያየለችና እየታወቀች በመሄድ ላይ ነበረች።

120. ጥያቄ:- ይህ የተጠቀሰው ሰው ከየት ተነስቶ ወዴት እየሄደ ነበር? በመንገድ ላይ በገጠመው የሮማውያን ድርጊት ምን ሆነና ምን ፈፀመ?

መልስ:- ይህ ንጉሥ ከሰሜን ተነስቶ ግብፅን ሊወጋ በጉዞ ላይ እያለ ሮማውያን መንገዱን ዘግተው አቁመውታል። ከዚያም እነርሱ በግብፅ በምትገኘው በእስክንድርያ ከተማ መርከቦቻቸውን ሊያሳርፉ ሲጓዙ ንጉሡ ደግሞ በጣም ተቆጥቶ በኢየሩሳሌም ያለውን መቅደስ ሊያረክስና አይሁድን ሊያሳድድ ተመልሷል፤ 11:31-32።

121. ጥያቄ:- ከታሪኩ እንደምንገረዳው ይህ የመጨረሻው ድርጊት መቼ ተፈጸመ? በታሪክ ውስጥ እየተሻሻለ እና እያየለ የመጣውን የወደፊቱ የአለም መንግሥት ማን ይመስላችኋል?

መልስ:- ታሪኩ የተፈጸመው በ168 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ነበር። በዚያ ጊዜ እያየለና እየተሻሻለ የመጣው መንግሥት የሮም መንግሥት ነበር። ይህንንም ማወቅ የምንችለው በታሪኩ ውስጥ የሶርያ መንግሥት ከሮም መንግሥት የተሰጠውን ትዕዛዝ አክብሮና ተቀብሎ በመፈጸሙ ነው። ወደ ጓላውም የተመለሰ ከሮም መንግሥት የተሰጠውን ማስጠንቀቂያ አክብሮ ነው። ስለዚህ ይህ ጊዜ በቁ.35 ላይ እንደተጠቀመው የፍጻሜ ዘመን አይደለም።

122. ጥያቄ፡- በምዕ.11:30-35 ውስጥ እንደተብራራው የተሰደዱት ሰዎች እነማን ናቸው?

መልስ፡- አይሁድ ናቸው። የቤተ መቅደሱ የዘወትር መሥዋዕትም ታግዷል። አንቲዮኩስ ኤጲፋኖስ በቅዱሱ ቃል ኪዳን ላይ ተቆጥቶ ሲነሳ አንዳንዶቹ አይሁድም ከእርሱ ጋር በማበር በራሳቸው ሕዝብ ላይ ተነስተውበት ነበር። ከዚያም በቁ. 32 ላይ እንደተወሳው አምላካቸውን ያወቁት የቀሩት አይሁድ ግን አንቲዮኩስ ኤጲፋኖስን ተቋቁመው በማሸነፋቸው የራሳቸውን ነጻነት መንግሥት አቋቁመዋል። መቃባውያን በመባልም ብዙ የአይሁድ መሪዎች፤ ካህናትና ልጆቻቸው ታገለገሉ። አብዛኛዎቹ አይሁድም ከእምነታቸው የተነሳ ተገድለዋል፤ ቁ.33። ለሕዝብ ጥቂት ረድኤት የሆኑት ካህኑና መቃባውያን የተባሉት ልጆቹ ብቻ ነበሩ፤ ቁ.34። ይህ ጥቂት ረድኤት እንኳ ሊሆንላቸው የቻለው የመቃባውያን ኪዳን በዘመኑ እኩሌታ ላይ ስለተፈጸመ ነበር።

123. ጥያቄ፡- ከቁ.32-35 ባሉት ቁጥሮች ውስጥ የተወሳው ታሪካዊ ዘመን የትኛው ነው?

መልስ፡- ይህ ታሪካዊ ዘመን የመቃባውያን ዘመን ይባላል። ይህ ስያሜ የተገኘው በዚህ ዘመን የካህን ልጆች የአይሁድ መሪዎች በመሆን ሕዝቡን አስተባብረው ከአንቲዮኩስ ጋር በመዋጋት ድል አድርገውት ስለነበረ ነው፤ ቁ.32-35።

124. ጥያቄ፡- የፍጻሜ ዘመን የተባለው የትኛው ዘመን ነው? በምዕ.12:9 መሠረት ይህ ዘመን የሚፈጸመው መቼ ይመስላችኋል?

መልስ፡- ይህ የፍጻሜ ዘመን የተባለው የአሕዛብ መንግሥታት ዘመን የሚያበቃበትና በእስራኤል ላይ የሚወርደው የእግዚአብሔር ፍርድ የሚያቆምበት ዘመን ነው። በምዕ.9 ላይ እንደተነገረው በእነዚህም 7 ዓመታት ውስጥ ሐዛዊ መሢህ በዓለም ላይ ተገፈራጦ ይገዛል። ምዕራፍ 11:35 አይሁድም እስከ መጨረሻው ዘመን ማብቂያ ድረስ እንደተሰደዱ እንደሚቆዩ ይነግረናል። ከዚህም በስተቀር ይህ የፍጻሜ ዘመን በአንቲዮኩስ ዘመንና በመጨረሻው 7 ዓመት መካከል በሚኖረው ዘመን ውስጥ የተለየ ዘመን እንደሚኖርም ይነግረናል።

125. ጥያቄ፡- በምዕ. 12:3-4 ና 9 ላይ የተነገረው ጥልቅ ሚስጥር ትርጉም ምንድር ነው?

መልስ፡- ይህ በምዕ.12 ላይ እስከ ፍጻሜ ድረስ ቃሉን ዝጋ የተባለው አነጋገር በምዕ.11:35 ላይ የተወሰነው ዘመን እስከሚፈጸም ድረስ የሚደረገው ነገር እንዲደረግ ጊዜ ለመስጠት የተነገረ ይመስላል። ስለዚህ የፍጻሜ ዘመን የተባለው ቃል እና እስከ ተወሰነው ዘመን የሚለው ቃል ሁለቱም ስለ አንድ ጊዜ የሚሰሩ ናቸው። እስከዚህ የፍጻሜ ዘመንም ድረስ አይሁድ የተሳደዱ ይሆናሉ። ይኸውም አንቲዮኩስ ከደረሰባቸው ስደት አንስቶ ሐዛዊ መሢህ እስከሚያደርስባቸው ስደት ያለውን የሚያጠቃልል ነው። ከዚህም በቀር 7ቱ ዓመት ሐዛዊው መሢህ ለጥፋት በከፋት የሚሰለጥንበት ዘመን ይሆናል።

126. ጥያቄ፡- በምዕ.11:36-39 ውስጥ ያለው ታሪክ የተነገረው ለየትኛው ንጉሥ ነው?

መልስ፡- በዚህ ምዕራፍ ላይ ታሪኩ በጥቂቱ የተነገረለት ንጉሥ በምዕራፍ 12 ላይ ይበልጥ የተገለጸው ንጉሥ ሐዛዊው መሢህ ነው። እርሱም የመጨረሻው

የአሕዛብ ንጉሥ ይሆናል። በአይሁዶችም ላይ ቁጣው እስኪፈጸም ድረስ ይሰለጥንባቸዋል። ሃሳቡም ይከናወንለታል። ይህ «ቁጣ» እግዚአብሔር በአይሁድ ላይ የሚያመጣውን ቁጣ የሚገልጥ ነው። ይህም ቁጣ የሚፈጸመው ክርስቶስ መጥቶ ሐሣቧውን መሢህ በሚያጠፋበት ወቅት ነው።

127. ጥያቄ፡- ይህ ሐሣብ መሢህ የተባለው ንጉሥ ሚስጥር ከሚያስተውለውና በትንሹ ቀንድ ከተመሰለው ንጉሥ ጋር ይመሳሰላል?

መልስ፡- ይህ ሚስጥርን የሚያስተውል እና በትንሹ ቀንድ የተመሰለው ንጉሥ ራሱ ሐሣብ መሢህ ነው። እርሱም አማልክትን አያከብርም፤ አያመልካቸውምም። አንቲዮኮስ ግን ዙህ የተባለውን የግሪክን አምላክ ያመልክ ነበር። ይህ ሐሣብ መሢህ በአማልክት ሁሉ ላይ ይነሳል ይታወቃቸዋልም፤ ቁ.36። እንደ እርሱ የሚያደርግ ሌላ አልነበረም።

128. ጥያቄ፡- ይህ ንጉሥ በምዕ.11:21-32 ላይ ከተገለጸው ንጉሥ ጋር ምን ግንኙነት አለው?

መልስ፡- በምዕ. 11:21-32 ላይ የተወሳወሩ ንጉሥ የሐሣብ መሢህ ምሳሌ ነው። ሁለቱም ቤተ መቅደስን የሚያረክቡና አይሁድን የሚያሳድዱ ናቸው። ሁለቱም በሰው ላይሆን በግልጽ የእግዚአብሔር ጠላቶች ናቸው። ሁለቱም በመቅደሱ ውስጥ የሚፈጸመውን የዘወትሩን መሥዋዕት ያስቀራሉ። ሁለቱም ኢየሩሳሌም ከተማን አጥፍተው ምድረ በዳ ያደርጓታል። አንቲዮኮስ የራሱን አማልክት አምልኮ ነበር። ሐሣብ መሢህ ግን ማንኛውንም አምላክ አያመልክም።

129. ጥያቄ፡- ምዕ.11:36-45 እና ምዕ.12:13ን በማንጻጸር ሁኔታው የተወሰነው ለየትኛው ጊዜ እንደሆነ ልትገነዘቡ ትችላላችሁ?

መልስ፡- እነዚህ በምዕ.11 ና 12 ላይ የተጠቀሱት ቁጥሮች ስለ መጨረሻዎቹ 7 የአሕዛብ ዓመታትና በአይሁድ ላይ ስለሚፈጸመው የእግዚአብሔር ቁጣ የሚናገሩ ናቸው። በምዕ. 11:36 እና በምዕ. 12:1 ላይ የተገለጹት ሐሳቦች በራዕይ 12:7-12 ላይ በመጨረሻዎቹ ጥቂት ዓመታት ውስጥ እንደሚፈጸሙ ከተነገሩት ነገሮች ጋር ተመሳሳይ ሁኔታዎችን ያስረዳሉ። አይሁድ ዓለም ከተፈጠረ ጀምሮ በሰው ልጆች ላይ ደርሶ የማያውቅ ታላቅ መከራ ይደርስባቸዋል። በመጨረሻም ክርስቶስ ሲመለስ ከዚያ ታላቅ መከራ ያወጣቸዋል።

130. ጥያቄ፡- በምዕ.11:40-44 ውስጥ ያለውን ሃሳብ ከምዕ.9 ጋር በማንጻጸር ይህ ሐሣብ መሢህ የተባለው ንጉሥ ከየት እንደሚነሳ ልታሳዩ ትችላላችሁ?

መልስ፡- በምዕ.8:9 ላይ ሐሣብ መሢህ የሚነሳው በኋላ የርማ መንግሥት ከሚገዛቸው ከአራቱ የግሪክ መንግሥታት ግዛቶች በአንዱ ውስጥ እንደሚሆን እናያለን። ምዕራፍ 8:9 ሐሣብ መሢህ በደቡብ ግብፅና በምሥራቅ ደግሞ ምሥራቃዊውን ግዛት የያዘውን ንጉሥ ያሸንፍና መንግሥቱን እስከ ከነአን በማስፋፋት ታላቅ ይሆናል ይላል።

ምናልባት ይህ ንጉሥ ያሸነፈው ሶርያን ሳይሆን አይቀርም። ስለዚህ ይህ ንጉሥ ጥንታዊ ከሆነችው የግሪክ መንግሥት ከምዕራባዊ የግሪክ ክፍል ሳይነሳ አይቀርም።

በተጨማሪ ደግሞ በም.11:40-44 ውስጥ ይህንኑ ታሪክ እናገኛለን። በቁ. 40-42 ያለው ክፍል የደቡብና የሰሜን ነገሥታት ግለት ሶርያ እና ግብፅ ተብብረው ሐዛዊውን መሢህ ጦርነት ይገጥሙታል። ሆኖም ሐዛዊ መሢህ አይሉባቸው ድል ካደረጋቸው በኋላ ምድራቸውን ወስዶ የግሪክ ንጉሥ እንደግሆን ከዚህ እንረዳለን። በኋላም የርም መንግሥት እጅግ ያይልና የግሪክን መንግሥት ድል አድርጎ ይይዛል።

ስለዚህ ሐዛዊ መሢህ ከተከፈሉት ከአራቱ የግሪክ መንግሥታት ከአንዱ ይነሳል እንጂ ከግብፅ ወይም ከሶርያ አይነሳም። ምክንያቱም ወደፊት በእነዚህ አገሮች ላይ አብዝቶ ጦርነት ስለግኒሳ ይህ ንጉሥ ከግሪክ አገር ሳይወጣ አይቀርም።

እንደ ቁጥር 43 አገላለጽ ከሆነ የኩሽ ወይም የኢትዮጵያ ሰዎች ይከተሉታል። ይኸውም በኃይል ተገደው ይሁን ወይም በፈቃደኝነት ይከተሉት በግልጽ አልተብራራም።

በቁ. 44 ላይ ደግሞ ሁለት ነገሥታት ከእስያ አሕጉር በሐዛዊው መሢህ ላይ ይመጡበታል። የእነዚህም ነገሥታት ሠራዊት በፍጥነት ይደርሱበት ዘንድ የኤፍራጥስ ወንዝ ከፈታቸው ይደርቃል። እነዚህ ሠራዊትም በአርሜኒያን በሚደረገው ጦርነት ላይ ከሐዛዊ መሢህና ከወታደሮቹ ጋር ይጠፋሉ፤ ራዕይ 16:12።

131. ጥያቄ:- «የተከበረችህ ምድር» የትኛዋ ናት? ምዕ.11:16፤ 41፤ 45። የሚሰደዱትስ ሕዝቦች እነማን ናቸው? ቁ.44።

መልስ:- «የተከበረችው ምድር» የራሱ የዳንኤል አገር የሆነችው ከነአን ነበረች። ይህችም አገር እግዚአብሔር በሰማይ ሆኖ ልጁ በምድር ይነገሥባት ዘንድ የወሰናት ሥፍራ ስትሆን ሕዝቦቿም የእግዚአብሔር ዓላማ በእነርሱ በኩል ይፈፀም ዘንድ ለራሱ የለያቸው ናቸው። እግዚአብሔር መንግሥቱን ሊተክል በዚህች ምድር ላይ የመረጠው ሥፍራ ከዚህች አገር ወይም ከቅዱስ ተራራው በቀር ሌላ ከቶ አይገኝም። በቁ. 44 ላይ እንደተጠቀሰው የሚሰደዱት ሕዝቦች እይሁድ ሲሆኑ አሳዳጁ ደግሞ በገዛ ምድራቸው ላይ የሚነገሠው አመጸኛው ሐዛዊ መሢህ ነው።

132. ጥያቄ:- «የሕዝቡ አሳዥ» ቁ.14፤ ቅዱሱን ቃል ኪዳን የሚቃወሙትና ቁ.30፤ «ተንኮል የሚያደርጉት» ቁጥር 32፤ እነማን ናቸው?

መልስ፡- «ቅዱሱን ቃል ኪዳን ትተው» ቁ.30፥ ጀርባቸውን በእግዚአብሔር ላይ መልሰው የእግዚአብሔር ጠላት ከነበረው ከአንቲዮኮስ ጋር አንድ የሆኑት የቀድሞዎቹ አይሁድ ነበሩ። እነዚህ ሐሣዊ መሠረህ ከመገለጡ በፊት ቀደም ብለው ከእግዚአብሔር ኪዳን የወደቁት አይሁድ በቤተ ክርስቲያን ይመሰላሉ፤ 2ኛ ተሰሉ. 2፡3።

በቁ.32 ላይ እንደተጠቀሰው ተንኮልን ያደረጉት ሕዝባቸውንና እምላካቸውን ትተው አንቲዮኮስን የተከተሉት አይሁድ ናቸው።

133. ጥያቄ፡- «ቁጣም እስኪፈጸም ድረስ ይከናወንለታል» የተባለው ቃል የተጻፈው ምን ለማለት ነው? ቁ.36።

መልስ፡- ይህ ቁጣ በእስራኤል ላይ የሚፈጸመው የእግዚአብሔር ቁጣ ነው። እግዚአብሔር አይሁድን በአሕዛብ እጅ አላልፎ ይሰጣቸውና ክርስቶስ እስኪመለስ ድረስ በዚያ ይሆናሉ። የቁጣውም ጊዜ እስከ አሕዛብ መንግሥት መጨረሻ ዘመን ማለት በሐሣዊው መሠረህ እጅ ለሰህት ዓመት ተኩል ለቁጣት እስከተሰጡበት ዘመን የሚቆይ ነው። ይህም ጊዜ የያዕቆብ መከራ ተብሎ ይጠራል።

134. ጥያቄ፡- በምዕ.10፡14 ላይ በኋላኛው ዘመን የሚሆነው ነገር በምዕ.11 እና 12 ላይ ተደግሞ የሚገኘው በየትኞቹ ክፍሎች ውስጥ ነው?

መልስ፡- በምዕ.10፡14 ላይ የተጠቀሰው ሃሳብ ሐሣዊ መሠረህ በመጨረሻው ዘመን የሚነግሥበትን ጊዜ የሚያመለክት ነው። በምዕራፍ 11፡36-45 እና በምዕ.12 ላይ በዚህ የፍጻሜ ዘመን መጨረሻ ላይ ክርስቶስ ሕዝቡን ለማዳን እንደሚመጣ ተጠቅሷል።

በምዕ.12፡1-13 ላይ አብዝቶ የተገለጸው ስለሙታን ትንሣኤ ነው። በዚያን ዘመን በመጽሐፉ ላይ ተጽፎ የተገኘው ሁሉ ይድናል። የዚህም አባባል ትርጉም በአዲስ ኪዳን ላይ እንደተጠቀሰው በሕይወት መጽሐፍ ውስጥ ማለት ነው፤ ራዕይ 20፡15። በምድር ትቢያ ውስጥ ካንቀላቀሱትም ብዙዎች ይነሳሉ። እነዚህም ከአዳም ጊዜ ጀምሮ እስከ ክርስቶስ ዳግመኛ ምጽአት ድረስ በክርስቶስ እምነው የዳኑት ናቸው። ይህም የሕይወት ትንሣኤ ይባላል። በምድር ትቢያ ውስጥ ካንቀላቀሱት ውስጥ እኩሌቶቹ ወደ ዘላለም ሕይወት ይገባሉ የተባሉት አማኞች ናቸው፤ ቁ.2። በተጨማሪ ዮሐ.5፡24-29ንና ራዕይ 20፡4-6ን አንብቡ።

ሁለተኛው ትንሣኤ የፍርድ ትንሣኤ ይባላል። ይህም ትንሣኤ የሚፈጸመው ክርስቶስ ለሺህ ዓመት በምድር ከነገሠ በኋላ ነው፤ ራዕይ 20፡11-15። በዚህ ጊዜ ያለመኑት ሁሉ ለፍርድ ይነሳሉ።

ቁጥርን የጽድቅን ወንጌል የሚሰብኩ ጥበበኞች እንደ ሰማይ ጸዳልና እንደ ከዋክብት ለዘላለም ይደምቃሉ ይላል። በዚህ አባባል የደገንነትን ወንጌል

ላልዳኑት ሰዎች መስበክ በእግዚአብሔር ዘንድ ታላቅ ዋጋ የሚያስገኝ መሆኑን መረዳት እንችላለን።

በመጨረሻ ዘመን አካባቢ እውቀት ስለሚበዛ ሰዎች እጅግ እንደሚመራመሩ በመተንበይ ዳንኤል ቃሉን እንዲዘጋጅ እንዲያትም በቁ.4 ላይ ይነገረዋል። ይህም በመፈጸም ላይ መሆኑን የምንመለከተው ታላቅ የትንቢት ቃል ነው። በመጨረሻም ተዘግቶና ታሽጎ የነበረውን መጽሐፍ ክርስቶስ ከፍቶታል፤ ራዕይ 5:4። እንደተባለውም አሁን በዓለማችን ብዙ ምርምርና ፍልስፍና በዝቶ ዓለም በዕውቀት መጥቃለች።

በቁ.5-9 ላይ የነገሩ ፍጻሜ መቼ በድርጊት እንደሚፈጸም በዝርዝር ተገልጿል።

1. አንደኛ፡- የእስራኤል መከራ ከ3 ዓመት ተኩል በኋላ እንደሚያበቃ ነው።
2. ሁለተኛ፡- ክርስቶስ ዳግም በምድር ሲገለጥ ቅድስና ከምድር እንደሚጠፋና ዓለም በታላቅ እርኩስት ውስጥ እንደምትገኝ የሚገልጽ ነው።
በቁ.1 ላይ እንደተገለጸው በታላቁ የመከራ ዘመን ሚካኤል ለእግዚአብሔር ሕዝብ ረዳት ሆኖ ይዋጋላቸዋል። ይህም የሚሆነው በ7ቱ የመከራ ዘመን አጋማሽ ማለት በ3 ዓመት ተኩሉ ዘመን ውስጥ ነው።

እግዚአብሔር ማስተዋል ይስጠን አሜን!

*****////////////////*****